

URBIS CENTAR d.o.o. BANJALUKA
PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I KONSALTING

**PROSTORNI PLAN OPĆINE ODŽAK
ZA PERIOD 2015 - 2035. GODINE**

- NACRT -

Banja Luka, svibanj/maj 2017. godine

PREDMET: PROSTORNI PLAN OPĆINE ODŽAK ZA PERIOD 2015 - 2035. GODINE

INVESTITOR: OPĆINA ODŽAK

LOKACIJA: OPĆINA ODŽAK

VRSTA DOKUMENTA: PROSTORNI PLAN OPĆINE

NOSILAC PRIPREME: OPĆINA ODŽAK - Općinski načelnik i Služba za prostorno uređenje i katastar nekretnina

VERIFIKACIJA: 2017. godina

NOSILAC IZRADE: "URBIS CENTAR", d.o.o. BANJALUKA

UČESNICI NA IZRADI: dr BRANISLAV BIJELIĆ, dipl. prostorni planer,
DANIJELA SIMIĆ dipl. prostorni planer,
DRAGANA PAŠIĆ, dipl. inž. saobraćaja,
mr RISTO STJEPANOVIĆ, dipl. inž. građevinarstva,
mr MILAN PRŽULJ, dipl. inž. elektrotehnike,
STEVO ŽDRNJA, dipl. inž. mašinstva,
DOBRILA TASOVAC, dipl. inž. poljoprivrede,
mr MIROSLAV MIRKOVIĆ, dipl. inž. šumarstva,
BRANKO IVANKOVIĆ, dipl. inž. geologije,
DRAGANA MILINKOVIĆ, dipl. ekonomista,
SLAVICA PAŠTAR, dipl. inž. elektrotehnike,
DALIBOR PASPALJ, geometar.

DIREKTOR

SNEŽANA MRĐA - BADŽA, dipl. inž. arhitekture

SADRŽAJ

I. TEKSTUALNI DIO	5
UVODNE NAPOMENE	6
A. OPĆI I POSEBNI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA	9
I. OPĆI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA	10
II. POSEBNI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA	12
B. PROJEKCIJA PROSTORNOG RAZVOJA	21
I. STANOVNIŠTVO	22
II. SISTEM NASELJA	25
III. POLJOPRIVREDNA ZEMLJIŠTA	28
IV. ŠUME I ŠUMSKA ZEMLJIŠTA	32
V. VODE I VODNE POVRŠINE	35
VI. VODNA INFRASTRUKTURA	39
VII. MINERALNA NALAZIŠTA	42
VIII. PROIZVODNJA I PRIJENOS ENERGIJE	43
IX. PROMET	46
X. GOSPODARSTVO	49
XI. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	54
XII. POSEBNO ZAŠTIĆENI PROSTORI	56
XIII. ZAŠTITA I UNAPRIJEĐENJE OKOLIŠA	58
XIV. ZAŠTITA I REVITALIZACIJA KULTURNO - POVIJESNOG I PRIRODNOG NASLJEĐA I NJIHOVA EKONOMSKA VALORIZACIJA	62
XV. MINSKA POLJA	63
XVI. UGROŽENOST PODRUČJA	64
XVII. OSNOVNA NAMJENA PROSTORA I POJEDINIH PODRUČJA - SINTEZNA PROJEKCIJA	67

C. PROJEKCIJA RAZVOJA PROSTORNIH SISTEMA	72
I. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA SISTEMA NASELJA	73
II. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE	75
III. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA OKOLIŠA	76

II. GRAFIČKI DIO

1. IZVOD IZ PROSTORNOG PLANA BOSNE I HERCEGOVINE ZA PERIOD OD 1981. DO 2000. GODINE
2. SINTEZNI PRIKAZ POSTOJEĆEG STANJA PROSTORNOG UREĐENJA
3. SISTEM NASELJA SA DRUŠTVENOM INFRASTRUKTUROM
- 4a. POLJOPRIVREDNA ZEMLJIŠTA
- 4b. ŠUME I ŠUMSKA ZEMLJIŠTA
5. VODE I VODENE POVRŠINE
6. MINERALNE SIROVINE
7. GOSPODARSKE ZONE
- 8a. POVRŠINE ZA PROIZVODNJU I PRIJENOS ENERGIJE
- 8b. VODNA INFRASTRUKTURA
- 9a. PROMETNE POVRŠINE I KORIDORI
- 9b. TELEKOMUNIKACIONA INFRASTRUKTURA
10. ZAŠTIĆENI OBJEKTI I POVRŠINE KULTURNO - POVIJESNOG I PRIRODNOG NASLJEĐA I PROSTORI PREDVIĐENI ZA SANACIJU
11. POVRŠINE NAMJENJENE ZA SPORT, REKREACIJU I TURIZAM
12. POVRŠINE NAMJENJENE DEPONOVANJU KOMUNALNOG OTPADA
13. NEPLODNA I DRUGA ZEMLJIŠTA KOJA SE NE MOGU KORISTITI
- 14a. SINTEZNI PRIKAZ KORIŠTENJA PROSTORA I RAZVOJ PROSTORNIH SISTEMA U PLANSKOM PERIODU
- 14b. URBANA I RURALNA PODRUČJA - REŽIMI GRAĐENJA

Sve karte su u razmjeri 1 : 25000, osim izvoda iz Prostornog plana Bosne i Hercegovine. Karte iz ovog Plana, koje čine izvod, u razmjeri su 1 : 1.250.000.

I. TEKSTUALNI DIO

UVODNE NAPOMENE

Obuhvat plana predstavlja teritorija općine Odžak. Ukupna površina općine Odžak iznosi 164.47 km² ili 16446.78 ha. U površini Federacije BiH općina Odžak učestvuje sa svega 0.63 %, a u površini BiH sa 0.32 %. S druge strane, općina Odžak predstavlja najveću jedinicu lokalne samouprave u Županiji Posavskoj, pošto čini 51.37 % njene ukupne površine.

Područje općine se sastoji od 14 naseljenih mjesta - Ada, Bosanski Šamac, Brusnica Mala, Donja Dubica, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Gornji Svilaj, Novi Grad, Novo Selo, Odžak, Posavska Mahala, Potočani, Prud i Vrbovac, odnosno 20 katastarskih općina (KO) - Ada, Bosanski Šamac, Brusnica Mala, Brusnica Velika, Crkvina, Donja Dubica, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Gornji Svilaj, Novi Grad, Novo Selo, Odžak, Pisari, Posavska Mahala, Potočani, Prud, Trnjak - Zorice, Vojskova, Vrbovac i Zasavica. U sastavu općine Odžak se nalazi veći dio općine Odžak prije 1992. godine (osim naseljenih mjesta Gnionica, Jošavica i Srnava; te dijelova naseljenih mjesta Ada, Novo Selo, Odžak, Potočani i Vrbovac) i krajnji sjeverozapadni dio općine Bosanski Šamac prije 1992. godine (najveći dio naseljenog mjesta Prud i manji dio naseljenog mjesta Bosanski Šamac bez objekata i stanovnika, odnosno fizičke strukture naselja).

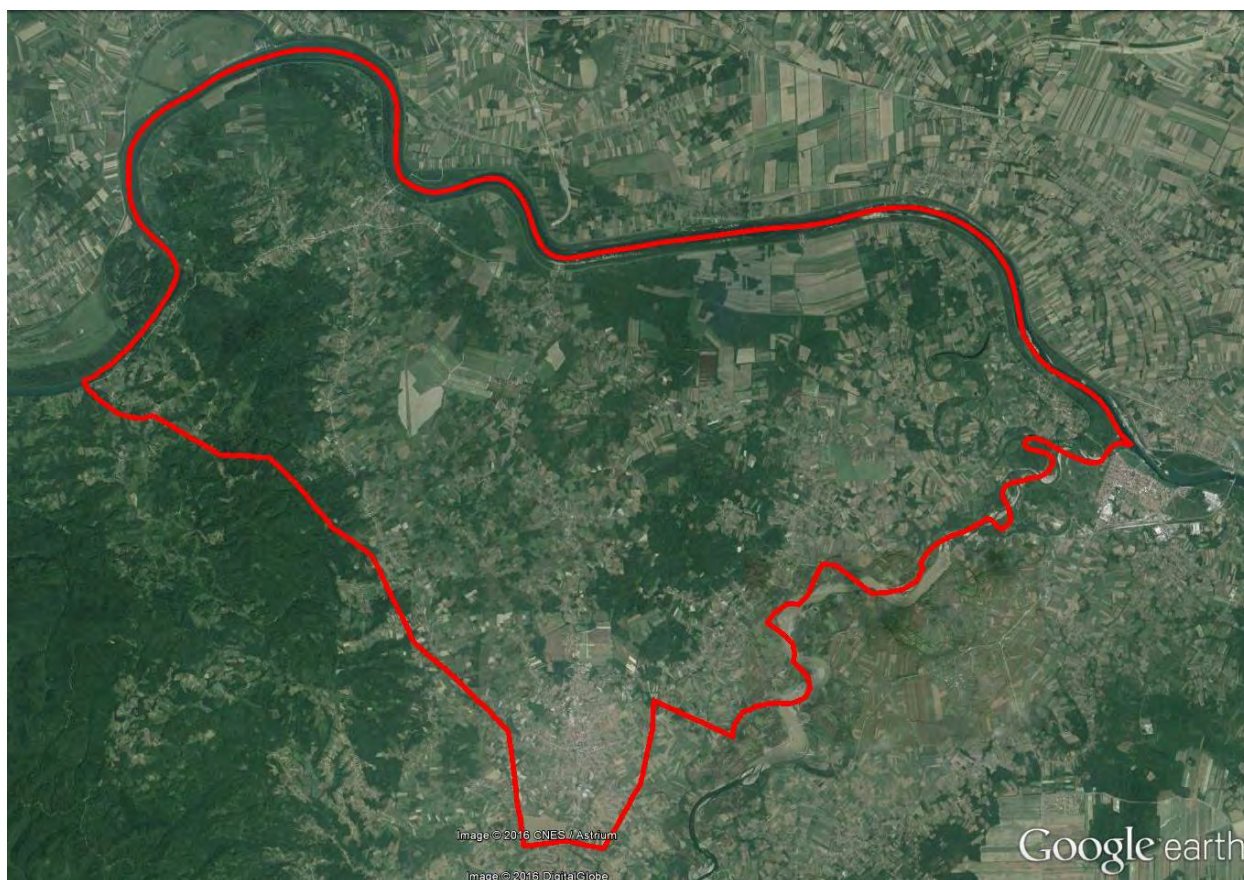
Tabela 1: Naseljena mjesta i njihova površina na području općine Odžak

Redni broj	NASELJENO MJESTO	POVRŠINA (km ²)	POVRŠINA (ha)
1.	Ada	0.86	85.66
2.	Bosanski Šamac*	0.35	35.10
3.	Brusnica Mala	4.39	438.72
4.	Donja Dubica	30.47	3046.57
5.	Donji Svilaj	17.95	1795.41
6.	Gornja Dubica	10.42	1042.17
7.	Gornji Svilaj	16.74	1674.16
8.	Novi Grad	20.52	2051.99
9.	Novo Selo	13.59	1359.38
10.	Odžak	13.10	1309.56
11.	Posavska Mahala	6.68	667.82
12.	Potočani	9.53	952.74
13.	Prud	6.04	603.65
14.	Vrbovac	13.84	1383.84
UKUPNO		164.47	16446.78

*Bez objekata i stanovnika (fizičke strukture naselja)

U administrativno – političkom pogledu općina Odžak je podjeljena na 23 mjesne zajednice: Ada, Bijele Bare, Brusnica Mala, Donja Dubica, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Gornji Svilaj, Jošava, Novi Grad, Novo Selo, Odžak 1, Odžak 2, Odžak 3, Osječak, Posavska Mahala, Potočani, Potočanski Lipik, Prnjavor, Prud, Trnjak, Vojskova, Vrbovac i Zorice. Iz ovog pregleda je vidljivo da su pojedina teritorijalno veća naseljena mjesta kao što su Donja Dubica, Gornja Dubica, Odžak i Potočani podjeljena na 2 - 4 mjesne zajednice.

Slika 1: Satelitski snimak područja općine Odžak (izvor: GOOGLE EARTH, kolovoz 2013. godine)

Izradi Prostornog plana općine Odžak za period 2015 - 2035. godine (u daljem tekstu Plan) se pristupilo nakon što je Općinsko vijeće na 20. sjednici održanoj 30.06.2015. godine donijelo Odluku o pristupanju izradi Prostornog plana općine Odžak za period 2015 - 2035. godine, što je i objavljeno u Službenom glasniku općine Odžak br. 05/15.

Ciljevi izrade ovog dokumenta definirani su u Programu i planu za pripremu i izradu Prostornog plana općine Odžak koji je usvojen na 28. sjednici Općinskog vijeća održanoj 26.04.2016. godine. Riječ je o sljedećim ciljevima:

- stvaranje vizije razvoja općine,
- definiranje mjera, principa i kriterija racionalnog korištenja prostora,
- definiranje konzistentnog i racionalnog sistema prostorne organizacije općine (prije svega definiranje sustava naselja i urbanih područja),
- okvirno definiranje koncepcije gospodarskog razvoja (poslovne zone),
- definiranje koncepcije razvoja infrastrukturnih sistema (autocesta na koridoru Vc), okvirno definiranje koncepcije razvoja društvenih djelatnosti,
- zaštita od poplava,
- definiranje održivog razvoja,
- definiranje zaštićenih prirodnih i povijesnih područja.

Na istoj sjednici su usvojene i Smjernice za izradu Prostornog plana općine Odžak za period 2015 - 2035. godine koje se zasnivaju na planskim rješenjima utvrđenim u Prostornom planu Bosne i Hercegovine 1981 - 2000. godina, te prijedlogu Prostornog plana Federacije Bosne i

Hercegovine za period 2008. - 2028. godine i prijedlogu Prostornog plana područja posebnih obilježja od značaja za FBiH "Autocesta na koridoru Vc".

Najveći dio područja današnje općine Odžak u periodu prije 1992. godine nije bio "pokriven" usvojenim općinskim prostornim planovima. Jedino je za područje naseljenog mjesta Brusnica Mala postojao razvojni plan - Prostorni plan općine Bosanski Brod iz 1987. godine. Inače, za međuopštinsku regionalnu zajednicu Modriča je sredinom 1980 - ih godina rađen regionalni prostorni plan - Prostorni plan opština Modriča, Odžak i Bosanski Šamac, ali je ovaj prostorno - planski dokument ostao u fazi analitičko - dokumentacione osnove.

Županija Posavske je jedna od četiri županije/kantona u Federaciji BiH koji nemaju usvojen prostorni plan. Odluka o pristupanju izradi nije donesena u prethodnom periodu.

Prostorni plan Federacije Bosne i Hercegovine za period 2008. - 2028. godine nije usvojen od strane Doma naroda Parlamenta FBiH, tako da je ostao u fazi prijedloga koji je utvrđen od strane Vlade FBiH 2013. godine.

A. OPĆI I POSEBNI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA

I. OPĆI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA

Osnovni cilj organizacije, uređenja i korištenja prostora općine Odžak je:

Aktiviranje prostornih potencijala općine Odžak na principima usklađenosti ekonomskog, socijalnog i ekološkog razvoja i povezivanja sa susjednim prostorima, čime će se povećati njegova privlačnost za investiranje, kao i poboljšati ukupan životni standard stanovništva i kvalitet okoliša.

Posebni ciljevi Plana su sljedeći:

- pozicioniranje gradskog naselja Odžak kao općinskog centra u Federaciji BiH, kao i aktivniji pristup međuopćinskoj suradnji i svim vrstama prekogranične suradnje (povezivanje u europskim okvirima);
- demografska obnova kroz pronatalitetnu demografsku politiku i povratak dijela populacije iz inozemstva;
- veća kohezija prostora, putem razvoja i poboljšanja infrastrukturnih mreža (izgradnja autoceste na koridoru Vc), kao i povećanje dostupnosti društvenoj infrastrukturi, posebno za stanovnike ruralnih naselja;
- povećanje ekonomske konkurentnosti općine Odžak kroz unapređenje ekonomskih struktura baziranih na prometnom položaju i prirodnim resursima (prerađivačka industrija, promet i poljoprivreda), razvoj trgovine i turizma, te formiranje novih radnih (proizvodno - poslovnih) zona;
- zaštita od velikih voda rijeka Save i Bosne;
- zaštita i unaprijeđenje okoliša, čuvanje i poboljšanje stanja prirodnog i kulturnog nasljeđa, stvaranje identiteta općine Odžak.

Zadaci Plana koji iz ovih ciljeva proizilaze su:

- ❖ zaustavljanje negativnih demografskih trendova (izrazito negativan prirodni priraštaj, iseljavanje, starenje stanovništva);
- ❖ poboljšanje kvaliteta stambenog fonda i izgradnja oko 3300 novih stanova;
- ❖ stvaranje racionalne mreže naselja kojoj će na vrhu biti gradsko naselje Odžak kao pol razvoja 3. ranga u FBiH;
- ❖ smanjivanje razvojnih razlika između centra i periferije općine podsticanjem razvojnih inicijativa na ruralnom području, prvenstveno u sjevernom dijelu općine;
- ❖ aktiviranje prirodnih resursa u ekonomske svrhe poput šumskih resursa, kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i mineralnih resursa (pitka voda i ciglarska glina);
- ❖ suradnja sa susjednim jedinicama lokalne samouprave u RS i FBiH i lokalnim zajednicama u susjednoj Republici Hrvatskoj (općine u Brodsko - posavskoj županiji) na zajedničkim razvojnim inicijativama u pravcu stvaranja transgraničnog regiona;
- ❖ izgradnja autoceste na koridoru Vc i izmještanje tranzitnog prometa izvan gradskog naselja - obilaznica oko Odžaka;
- ❖ uređenje donjeg toka rijeke Bosne (uređenje korita, crpna stanica i zaštitni nasip) i formiranje retencije "Svilaj" za zaštitu od velikih voda rijeke Save;
- ❖ dovođenje drugih energenata (plin) na područje općine i aktiviranje obnovljivih energetskih izvora (biomasa, sunčeva energija itd.);
- ❖ uvođenje novih izvora vodosnabdjevanja i izgradnja manjih kanalizacionih sistema u lokalnim centrima Donji Svilaj i Gornja Dubica i planiranim proizvodno - poslovnim zonama;
- ❖ formiranje novih proizvodno - poslovnih zona uz čvorište Svilaj planirane autoceste na koridoru Vc i potpuno aktiviranje poduzetničke zone "Sjever" na području gradskog naselja;

- ❖ identifikacija prostora sa potencijalima za razvoj različitih grana turizma kao što su tranzitni, nautički, lovni i ribolovni turizam, seoski i eko turizam, te izletnički turizam (autocesta na koridoru Vc, rijeka Sava, brdski masiv Vučijaka);
- ❖ izgradnja i proširenje objekata javnih službi, prije svega u oblasti predškolskog obrazovanja, osnovnog obrazovanja i kulture u gradskom naselju, te zatvorenih sportskih objekata u ruralnom dijelu općine;
- ❖ rješavanje problema deponovanja otpada prema Strategiji upravljanja otpadom u BiH uspostavljanjem regionalne deponije na području grada Doboj ili eventualno na području općine Orašje;
- ❖ zaštita i unapređenje područja prirodnih vrijednosti - zaštićeni krajobrazi Starača - Vojskova i Vučijak;
- ❖ identifikacija i zaštita kulturno – povijesnog nasljeđa kao što su prapovijesni arheološki lokaliteti i graditeljsko nasljeđe.

Ispunjavanjem ciljeva i zadataka ovog Plana, općina Odžak će 2035. godine biti gospodarski atraktivan, infrastrukturno pristupačan i ekološki očuvan prostor u čijoj gospodarskoj strukturi će dominirati industrija, promet i poljoprivreda, uz rastući sektor trgovine, građevinarstva i turizma.

II. POSEBNI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA

1. TERITORIJA I VEZE SA SUSJEDNIM PROSTORIMA

Posebni ciljevi u pogledu veza sa susjednim prostorima općine Odžak su:

- realiziranje zajedničkih razvojnih projekata na razini Županije i suradnja sa općinama i gradovima u okviru Tuzlanskog kantona;
- inteziviranje svih vrsta veza (prije svega u oblasti infrastrukture, turizma i zaštite okoliša) sa kontaktnim općinama u RS (Brod, Modriča, Šamac i Vukosavlje);
- transgranična suradnja sa općinama Klakar, Oprisavci, Donji Andrijevi, Velika Kapanica, Vrpolje, Gundinci, Sikirevci i Slavonski Šamac (istočni dio Brodsko - posavske županije) u Republici Hrvatskoj na zajedničkim razvojnim inicijativama;
- kandidovanje konkretnih prekograničnih projekata u okviru novog IPA prekograničnog programa suradnje Hrvatska - BiH 2014 - 2020. godina.

2. PRIRODNI UVJETI I RESURSI

Poljoprivredno zemljište

Poljoprivredno zemljište je jedno od najvrijednijih prirodnih resursa za razvoj društva. Predstavlja prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa koje treba čuvati. Obzirom da je zemljište ograničen prirodni resurs njegovom očuvanju i unapređenju treba posvetiti posebnu pažnju.

Korištenje, zaštita i očuvanje poljoprivrednog zemljišnog fonda je jedna od bitnih funkcija planiranja i uređenja prostora tako da bi se posebni ciljevi odnosili na:

- racionalno korištenje i čuvanje poljoprivrednog zemljišta u što većem obimu za poljoprivrednu proizvodnju;
- uređenje i kultivisanje zapuštenog poljoprivrednog zemljišta primjenom savremenih agrotehničkih i hidrotehničkih mjera u cilju povećanja proizvodne sposobnosti zemljišta lošijih bonitetnih kategorija;
- intenziviranje poljoprivredne proizvodnje u svim granama;
- maksimalno usmjeravanje izgradnje ili korištenja prostora u nepoljoprivredne svrhe izvan kvalitetnih poljoprivrednih površina;
- privođenje dijela neplodnih površina odgovarajućoj namjeni;
- navodnjavanje obradivog, plodnog poljoprivrednog zemljišta;
- pokretanje i oživljavanje poljoprivredne proizvodnje u svim oblastima čime bi se stvorili uvjeti za uspješnije očuvanje i poboljšanje poljoprivrednog zemljišta u ruralnom području;
- korištenje adekvatne mehanizacije prilagođene konfiguraciji terena;
- stvaranje uvjeta za opstanak, obnovu i razvoj porodičnih poljoprivrednih gazdinstva na području općine u područjima koja su zahvaćena procesima depopulacije;
- organiziranje poljoprivrednih proizvođača radi omogućavanja boljeg nastupa i lakše dostupnosti tržištu, repro materijalima i novim tehnologijama;
- realiziranje projekta sveukupne sanacije i rekonstrukcije hidromelioracionog sistema;
- izgradnja neophodne infrastrukture u oblasti poljoprivrede (sušare, hladnjače, izgradnja staklenika, plastenika, proizvodnja sadnog materijala...);
- stvaranje uvjeta za kombinovani razvoj stočarstva i ratarstva;
- uvođenje zemljišnog informacionog sistema i monitoringa u cilju stalne kontrole plodnosti poljoprivrednog zemljišta i korištenja na propisane standarde kemijskih inputa (pesticidi, mineralna gnojiva);
- omogućavanje plasmana poljoprivrednih proizvoda na domaće i ino-tržište;

- izrada katastra vodoprivrednih objekata koji su u funkciji hidromelioracionih sistema;
- pristupanje izradi Strategije i Programa gospodarenja (zaštita, korištenje, uređenje, raspolaganje) kako je propisano Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (52/09);

Šume i šumska zemljišta

Kao posebni ciljevi koji se odnose na gazdovanje šumama definišu se:

- upravljanje šumama zasnovano na zakonu, efikasnim i efektivnim standardima održivog gazdovanja;
- trajno gospodarenje šumskim bogatstvom koje vodi računa o očuvanju njegove prirodne strukture i biodiverziteta;
- trajno ostvarivanje što većeg prinosa, u skladu sa potrebama po kvalitetu i vrstama drveća;
- konverzija, melioracija i rekonstrukcija degradiranih i izdanačkih šuma u visoke šume,
- podizanje novih šuma umjetnim putem, sadnjom sadnica i sjetvom sjemena šumskog drveća;
- etapno ostvarivanje što većeg učešća vrijednijih vrsta drveća i što boljeg korištenja prirodnih uvjeta staništa;
- povećanje ekonomskog doprinosa šumarstva društvenom i ruralnom razvoju;
- monitoring zdravstvenog stanja šuma;
- razminiranje miniranih površina šuma i šumskog tla;
- organiziranje, ekonomski podsticaj i edukacija privatnih šumovlasnika;
- utvrđivanje dijelova šumskih kompleksa pogodnih za izletnički turizam i podrška turizmu uopće;
- povećanje stupnja korištenja sporednih šumskih proizvoda;
- animiranje šire društvene zajednice na zaštiti prirode.

3. STANOVNIŠTVO I STANOVANJE

Posebni ciljevi vezani za stanovništvo su:

- značajno povećanje stope nataliteta i eliminisanje negativnog prirodnog priraštaja u većini naseljenih mjesta do kraja planskog perioda;
- povratak dijela prijeratnog stanovništva, prevashodno iz inozemstva;
- smanjivanje ukupne emigracije sa područja općine;
- smanjivanje emigracije ruralne populacije prema općinskom centru;
- donošenje općinske populacione politike.

Posebni ciljevi u oblasti stanovanja su:

- obnova porušenih i oštećenih stambenih jedinica;
- poboljšanje kvaliteta stambenog fonda (opremljenost instalacijama i energetska efikasnost);
- povećanje učešća stambenih jedinica u višeporodičnim stambenim objektima u ukupnom stambenom fondu;
- kreiranje i donošenje stambene politike općine Odžak.

4. INFRASTRUKTURA

Prometna infrastruktura

Osnovni cilj u oblasti prometne infrastrukture je rekonstrukcija prometne mreže višeg ranga i razvijanje mreže lokalnih cesta na način da se sva naseljena mjesta, bez obzira na trenutni broj stanovnika, na kvalitetan način povežu sa mrežom magistralnih i regionalnih cesta, kao i omogućavanje kvalitetne dostupnosti gospodarskih, prirodnih i drugih resursa na teritoriji općine Odžak.

S obzirom da se magistralna i regionalna cestovna mreža nalazi u nadležnosti Federacije, odnosno Županije, lokalna zajednica treba da se fokusira na razvoj lokalne cestovne mreže.

Cestovna mreža predstavlja osnov za gospodarski razvoj i omogućavanje kvalitetnijeg života stanovništva. Njen zadovoljavajući kvaliteta je uvjet za korištenje teritorije i njenih resursa. Stoga je cilj u planiranju cestovne mreže (a zatim sukcesivnom projektovanju i građenju) formiranje prometne mreže, prije svega lokalnih cesta, koja će omogućiti gospodarsko korištenje svih potencijala (poljoprivreda, šumarstvo, turizam itd.) teritorije općine. Način formiranja cestovne mreže mora stvoriti osnovu za socijalno kvalitetan život stanovnika u mjestima koja nastanjuju. To je jedan od uvjeta da bi se omogućilo zadržavanje autohtonog stanovništva u njegovim naseljima. Emigracija dovodi na jednoj strani do napuštanja i propadanja potencijala i resursa teritorije, a na drugoj strani do velikih materijalnih izdataka.

Prema tome, cilj je pokrivenost teritorije općine cestama koje zadovoljavaju kriterije korištenja u gospodarstvu i u socijalne svrhe. Prometnice treba da budu planirane, a zatim projektovane i izgrađene prema postojećim pravilima i standardima, tako da se njima mogu normalno kretati gospodarska i putnička vozila.

Neophodno je uzeti u obzir da su ulaganja u prometnu infrastrukturu veoma visoka, te da će se izgradnja kvalitetne prometne mreže odvijati u dužem vremenskom periodu.

Posebni ciljevi u oblasti prometne infrastrukture su:

- dobra povezanost teritorije općine sa susjednim teritorijama, a time i sa širim prostorima;
- dobra povezanost svih dijelova teritorije, preciznije - svakog naseljenog mjesta sa općinskim centrom;
- dobra međusobna povezanost zona lokalnih centara na teritoriji općine.

Telekomunikaciona infrastruktura

Poštanski promet

Dalji razvoj poštanskog prometa mora se ogledati u njegovom uspješnijem funkcioniranju kroz uvođenje novih tehnologija i u ovoj oblasti tako da se omogući:

- prenos fizičkog tereta;
- prenos dokumenata elektronskim putem;
- pružanje usluga putem javnih govornica;
- stvaranje uvjeta za pružanje telekomunikacionih usluga u uvjetima liberalizovanog tržišta (Internet i dr.);
- formiranje poštanske štedionice za deponovanje novca i kreditiranje stanovnika kroz tržište bankarsko-finansijskih usluga;

- realiziranje projekata: hibridna pošta, sorting centar, Internet kiosk, trezorno poslovanje i kataloška prodaja.

Telekomunikacije

U planskom periodu, u oblasti telekomunikacija, strateški pravci razvoja treba da budu:

- izgradnja fiksne telefonije sa širokom ponudom novih usluga, odnosno pristupnih mreža sa bakarnim kablovima, te izgradnja optičkih spojnih puteva sa optičkim kablom kao prenosnim medijem;
- izgradnja optičkih sistema do većih gospodarskih subjekata;
- izgradnja isturenih komutacionih stupnjeva u svim centrima mjesnih zajednica;
- izgradnja spojnih puteva baziranih na optičkim kablovskim sistemima i transmisione multipleksne i linijske opreme u sinhronoj digitalnoj hijerarhiji (SDH) u kapacitetima koji omogućavaju razvoj za duži period;
- instalaciju komunikacione opreme na područjima koja to nemaju;
- rekonstrukciju svih gradskih mreža sa primjenom optičkih kablova na predmetnom području u cilju pružanja integralnih telekomunikacionih usluga (prenos govora, podataka većih brzina, IPTV);
- instalacija MSAN i DSLAM uređaja za pružanje usluge ADSL u ruralnom području općine.

Prema dugoročnom planu razvoja RTV mreže Radio - televizije Bosne i Hercegovina (BHRT) u narednom planskom periodu planira se:

- postavljanje opreme za program FTV na objektima gdje već postoji oprema za program BHT;
- izgradnja novih objekata za BHT i FTV za nepokrivena područja;
- sanacija postojećih dotrajalih objekata infrastrukture;
- izrada strategije i projektnih rješenja za prelazak na digitalnu televiziju, čija realiziranje se očekuje do kraja planskog perioda.

Energetska infrastruktura

Elektroenergetska infrastruktura

Osnovni cilj ovog planskog dokumenta u oblasti elektroenergetike je prilagođavanje postojećih i izgradnja novih elektroenergetskih kapaciteta u cilju obezbjeđenja i sigurnosti napajanja postojećih i novih potrošača na području općine Odžak.

Posebni ciljevi u oblasti elektroenergetske infrastrukture su:

- obezbjeđenje dovoljne i kvalitetne električne energije za svakog kupca na području općine Odžak;
- isporuka električne energije u skladu sa normama kvaliteta električne energije koje su sadržane u Općim uvjetima za isporuku električne energije JP Elektroprivreda HZ HB i u europskoj normi EN 50160;
- smanjivanje gubitaka u elektrodistributivnoj mreži;
- prelazak na 20 kV naponsku razinu i postupno napuštanje 35 kV mreže i postrojenja (dugoročno).

Termoenergetska infrastruktura i obnovljivi energetske izvori

U oblasti termoenergetske infrastrukture su definirani sljedeći posebni ciljevi:

- izgradnja novih, energetske efikasne postrojenja;
- smanjenje cijene toplotne energije proizvedene u energetske efikasnijim postrojenjima;
- kontrola i smanjenje emisija;
- povećanje sigurnosti za potrošače;
- stvaranje mogućnosti za upotrebu alternativnih goriva, na osnovu konkurentnosti cijena, pouzdanosti snabdijevanja gorivom, te ekološkog značaja;
- dovođenje prirodnog plina iz pravca Hrvatske (alternativno rješenje iz pravca općine Vukosavlje);
- povećanje energetske efikasnosti u sektoru zgradarstva.

Posebni ciljevi u oblasti obnovljivih energetske izvora su:

- veće korištenje solarne energije;
- mjerenje potencijala energije vjetra, i njeno eventualno korištenje na području općine.

Hidrotehnička infrastruktura

Osnovni cilj iz oblasti hidrotehničke infrastrukture je obezbijediti dovoljne količine higijenski ispravne vode za cjelokupno stanovništvo na području svih naselja u općini Odžak. Za sva izvorišta je potrebno donijeti (i provoditi) odluke o zaštitnim zonama i zaštitnim mjerama za izvorišta vode za piće.

Izgradnja odgovarajućih kanalizacionih sistema i odgovarajućih postrojenja za prečišćavanje (tretman) otpadnih voda predstavlja zakonsku obavezu za sve subjekte koji troše vodu. Prečišćavanje otpadnih voda je obavezno za sva naselja veća od 2000 stanovnika. Ostala manja naselja tretman voda će vršiti individualnim sistemima (septičke jame, sabirne jame ili odgovarajući septički uređaji).

Korištenje voda za ostale potrebe (hidroenergetika, navodnjavanje zemljišta, ribnjaci, sport i rekreacija i sl.) mora biti u skladu sa raspoloživim vodnim resursima.

Daljnje provođenje mjera zaštita od štetnog djelovanja voda na području općine Odžak takođe predstavlja jedan od osnovnih ciljeva, pogotovo kada se analiziraju velike štete izazvane katastrofalnim poplavama 2014. godine.

Ciljevi upravljanja vodama se mogu nazvati i vizijom razvoja iz oblasti voda, što predstavlja skup ciljeva navedenih u Zakonu o vodama Federacije Bosne i Hercegovine, a koji su:

- postizanje dobrog stanja, odnosno dobrog ekološkog potencijala površinskih i podzemnih, odnosno vodnih i za vodu vezanih ekosistema;
- umanjenje šteta uzrokovanih raznim štetnim djelovanjem voda;
- osiguranje potrebnih količina vode odgovarajućeg kvaliteta za razne namjene i podsticanje održivog korištenja voda, uzimajući u obzir dugoročnu zaštitu raspoloživih izvorišta i njihovog kvaliteta.

Navedeni ciljevi se odnose na osnovne djelatnosti upravljanja vodama: zaštitu voda, zaštitu od voda i korištenje voda uz podsticanje održivog upravljanja vodama. Pojam održivo upravljanje vodama podrazumijeva neophodnu promjenu fokusa interesovanja i djelovanja unutar oblasti upravljanja vodama. U dosadašnjem periodu ova oblast je bila usmjerena ka obezbjeđenju potrebnih količina vode za vodosnabdijevanje stanovništva, proizvodnju hrane i zadovoljenje potreba energetike i industrije.

Posebni ciljevi u oblasti korištenja voda:

- povećanje obuhvata javnim vodovodnim sistemima,
- smanjenje gubitaka u javnim vodovodima,
- racionalno korištenje, zaštita, unapređenje stanja i očuvanje vodnih resursa koji se koriste ili se planiraju koristiti za potrebe javnog vodosnabdijevanja.

Posebni ciljevi u oblasti zaštite voda:

- postizanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda radi zaštite akvatične flore i faune i potreba korisnika vode.
- uspostavljanje registra zaštićenih područja i definiranje načina i uvjeta korištenja prostora u cilju zaštite kvaliteta voda.
- smanjenje tereta zagađenja od urbanih otpadnih voda.
- smanjenje emisije štetnih i toksičnih materija koje produciraju pojedini industrijski zagađivači kroz uspostavljanje sistema dozvola (kvota) zagađivač plaća.
- smanjenje količina zagađenja koje dopijeva u površinske i podzemne vode sa uređenih i divljih deponija krutog otpada.
- smanjenje unosa tereta zagađenja od poljoprivrednih aktivnosti planskim korištenjem zemljišta i pravilnom upotrebom agrotehničkih mjera.
- smanjenje unosa tereta zagađenja od aktivnosti vezanih za eksploataciju šuma primjenom postupaka i praksi koje u najmanjoj mjeri imaju uticaj na vode.
- izgradnja sistema za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda za naselja ispod 500 stanovnika.
- smanjenje unosa tereta zagađenja od prometa.
- uspostava katastra zaštićenih područja prema odredbama Zakona o vodama Federacije BiH.
- poboljšanje sistema dojava i efikasnog reagiranja u slučaju pojave akcidentnih i izvanrednih zagađenja.
- definiranje minimalnih proticaja kao garantovanih količina vode za pojedina vodna tijela koja obezbjeđuju opstanak i razvoj akvatične flore i faune koja u tim vodotocima obitava u prirodnim uvjetima.

Posebni ciljevi u oblasti zaštite od voda:

- smanjenje rizika od poplava na prihvatljivu mjeru,
- obnova i sanacija postojećih sistema zaštitnih vodnih objekata,
- uređenje vodnog režima i novi pristup uređenju vodnih područja,
- uspostava sistema hidrološkog prognoziranja i ranog upozorenja,
- smanjenje erozija,
- rješavanje pitanja unutrašnjih voda,
- rješavanje problema nedostatka vode,
- koordinacija sistema upravljanja vodama i zemljištem,
- prevencija i spremnost za slučaj katastrofe preliivanja ili rušenja brana.

Komunalna infrastruktura

Posebni ciljevi vezani za komunalnu infrastrukturu su:

- proširenje globalja u ruralnom dijelu općine Odžak;

- zatvaranje neaktivnih grobalja u planskom periodu;
- proširenje pokrivenosti odvoženjem komunalnog otpada i njegovo odvoženje na regionalnu sanitarnu deponiju;
- minimizacija otpada kroz primarnu selekciju otpada ili naknadnim odvajanjem korisnih komponenti;
- sanacija postojećeg općinskog odlagališta otpada.

6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Posebni ciljevi koji se nameću u pogledu društvenih djelatnosti su:

- poboljšanje prostornog rasporeda objekata javnih službi radi povećanja njihove dostupnosti stanovništvu, prvenstveno u sjeverozapadnom dijelu općine;
- omogućavanje privatnim akterima konkurisanje sa programima u sektoru standardnih javnih službi i u skladu sa tim obezbjeđivanje korištenja namjenskih javnih fondova;
- usklađivanje sa prostornim normativima koji važe za javne službe, što znači izgradnju novih objekata, proširenje postojećih, kao i sanaciju, rekonstrukciju i adaptaciju objekata koji nisu u funkciji, ili su imali sličnu funkciju;
- podizanje kvaliteta usluga javnih službi.

Posebni cilj u sektoru obrazovanja i znanosti predstavlja organiziranje rada u jednoj smjeni u osnovnom i srednjem obrazovanju (dostizanje stručnih standarda).

7. GOSPODARSTVO

Na osnovu sagledavanja stanja i strukture gospodarstva općine Odžak, a uzimajući u obzir opće ciljeve gospodarskog razvoja BiH, kao osnovni ciljevi gospodarskog razvoja općine u narednom periodu nameću se:

- dostizanje prosjeka BDP/st. FBiH i prestizanje prosjeka BDP/st. Županije Posavske;
- povećanje stope zaposlenosti ukupnog stanovništva na 27.5 %;
- smanjenje stope nezaposlenosti ispod 5 %;
- formiranje novih proizvodno - poslovnih zona;
- dinamičan razvoj prerađivačke industrije prvenstveno kroz premještanje proizvodnje iz Evropske unije;
- iskorištavanje geoprometnog položaja općine Odžak za razvoj trgovine i prometa;
- povećanje obima poljoprivredne proizvodnje u ratarstvu, povrtlarstvu, voćarstvu i stočarstvu;
- inteziviranje razvoja tranzitnog, seoskog, eko, izletničkog i nautičkog turizma kao novih turističkih grana;
- usklađivanje gospodarskog razvoja sa zaštitom okoliša shodno ekonomskoj snazi gospodarstva.

8. OKOLIŠ I UGROŽENOST

Savremeni koncept zaštite okoliša zahtijeva kontinuirano praćenje stupnja aerozagađenja, hidrozagađenja, pedozagađenja, biljnog pokrivača, faune, higijenskog stanja sredine,

zdravstvenog stanja ljudi, buke, vibracija, štetnih zračenja i drugih pojava i pokazatelja stanja okoliša.

Opći kriteriji za zaštitu okoliša polaze od međunarodno utvrđenih ekoloških principa koji se mogu svesti na sljedeće:

- najbolja politika zaštite okoliša zasnovana je na preventivnim mjerama, što podrazumijeva blagovremeno sprečavanje ekološki negativnih uticaja na okoliša, umesto uklanjanja njihovih posljedica;
- u procesu donošenja odluka o izgradnji gospodarskih i infrastrukturnih objekata mora se analizirati i jasno utvrditi uticaj njihove izgradnje i rada na kvalitet okoliša.

Zaštita okoliša općine Odžak postići će se ostvarivanjem više posebnih ciljeva:

- zaštita neobnovljivih resursa;
- štednja energija i korištenje "najčistijih mogućih tehnologija";
- plinifikacija područja općine Odžak;
- smanjenje otpada i njegova reciklaža;
- razmatranje zemljišta kao punopravnog resursa;
- provođenje procesa deminiranja;
- zaštita voda od zagađenja (širenje gradskog kanalizacionog sistema, izgradnja manjih kanalizacionih sistema, zaštita podzemnih voda);
- održavanje vodotoka Bosne u propisanoj trećoj kategoriji, kao i zadržavanje trenutne klase vode rijeke Save (druga klasa);
- zaštita riječnog korita rijeke Bosne od devastacije (neplanska eksploatacija pijeska i šljunka, erozija, uništavanje riječne vegetacije itd.);
- zaštita zemljišta od zagađenja (kroz zaštitu poljoprivrednog i građevinskog zemljišta u naseljima i njihovim ivičnim zonama; zaštita zemljišta od zagađenja aerosedimentata, od deponovanja otpada na nepredviđenim mjestima itd.);
- zaštita zraka od zagađenja (kroz uvođenje jedinstvenih sistema toplifikacije; kontrolisanje aerozagađenja od prometa; poštovanje mezo i mikro klimatskih uvjeta pri izboru lokacija za potencijalne zagađivače; aktivacija predviđenih postrojenja, tj. sistema i uređaja za prečišćavanje u okviru industrijskih procesa; korištenje alternativnih goriva itd.);
- zaštita od buke (kroz adekvatno planiranje prometnica, prometnih tokova i kontrolisanja prometne buke; kao i različite mjere zaštite - planirane mjere zaštite ogledaju se kroz pravilno lociranje izvora buke u odnosu na prijemnik, smanjenje stvaranja buke, pravilno projektovanje zaštitnih zona, sprečavanje njenog širenja u okolinu itd.);
- zaštita vegetacije (zaštita od nelegalne sječe, različitih bolesti i elementarnih nepogoda, kao i ugrožavanja krajobraznih vrijednosti vegetacije);
- uspostavljanje efikasnog sistema prikupljanja čvrstog otpada;
- smanjenje uticaja zagađenja sa područja općine Odžak na susjedni prostor u BiH i Hrvatskoj.

Posebni ciljevi u sferi zaštite od elementarnih nepogoda, tehničkih opasnosti i ratnih dejstava je sljedeći:

- povećana zaštita ljudi i materijalnih dobara preduzimanjem prvenstveno preventivnih mjera;
- nadvišenje postojećih nasipa i izgradnja novih nasipa, uz sanaciju i rekonstrukciju hidromelioracione mreže;
- deminiranje svih rizičnih minskih površina i potpuna redukcija sumnjivih minskih površina.

9. PRIRODNO NASLJEĐE

Posebni ciljevi u pogledu prirodnog nasljeđa su:

- izrada Valorizacije osnove;
- očuvanje prirodnih dobara u najvećoj mogućoj mjeri i zadržavanje svih vrijednosti (kvalitet zraka i voda, biljnog pokrivača, faune, do globalne zaštite predjela i područja);
- razvijanje informacionog sistema u oblasti zaštite kulturno - povijesnog i prirodnog nasljeđa (globalni pristup) i uspostavljanje efikasnog sistema monitoringa na razini općine;
- edukacija stručnjaka, upravljača, vlasnika i korisnika kulturnih dobara u prirodno vrijednim ambijentalnim cjelinama u cilju postizanja zaštite i ostvarivanja ekonomske dobiti, odnosno ostvarivanja principa samoodrživosti zaštićenog područja;
- detaljna inventura i znanstvena istraživanja prirodnih vrijednosti;
- stavljanje pod zaštitu preko 5 % teritorije općine;
- rehabilitacija degradiranih prirodnih vrijednosti;
- razvijanje ekološkog turizma na osnovu prirodnog nasljeđa.

10. KULTURNO NASLJEĐE

Posebni ciljevi koji se nameću u pogledu kulturnog nasljeđa su:

- zaštita i očuvanje arheoloških lokaliteta kao kulturnih dobara;
- predlaganje i provođenje mjera tehničke i fizičke zaštite svih objekata kulturnog nasljeđa;
- institucionalno jačanje kreiranjem radnog mjesta za oblast kulturnog nasljeđa na razini općine;
- uspostavljanje informacionog sistema u oblasti zaštite kulturnog nasljeđa i uspostavljanje efikasnog sistema monitoringa na razini općine;
- uključivanje kulturno - povijesnih dobara u planove razvoja općine Odžak.

B. PROJEKCIJA PROSTORNOG RAZVOJA

I. STANOVNIŠTVO

Projekcija broja stanovnika i domaćinstava određene teritorije predstavlja veoma važan polazni element u procesu prostornog planiranja. Prema broju stanovnika dimenzionišu se i ostale komponente prostora kao što su stambeni fond, gospodarski kapaciteti, tehnička i društvena infrastruktura itd.

Osnovne dvije komponente koje utiču na projekciju broja stanovnika i domaćinstava su prirodno i mehaničko kretanje, odnosno prosječna veličina domaćinstva.

1. BROJ STALNIH STANOVNIKA

Od projekcija korištenih u Prostornoj osnovi je odabrana tzv. realistična varijanta (varijanta 2) projekcije broja stanovnika. Ova varijanta podrazumjeva postupan rast prirodnog priraštaja i njegov prelazak u pozitivne vrijednosti do 2035. godine, uz doseljavanje oko 2300 stanovnika (pretežno iz inozemstva), kao i manju emigraciju.

S tim u vezi se predviđa da će mehaničko kretanje imati najznačajniju ulogu u budućem kretanju broja stanovnika u općini Odžak. Prirodni priraštaj u prvom sedmogodištu (2013 – 2020. godina) će biti prosječno oko -5 ‰, da bi se idući prema kraju planskog perioda postupno povećavao i dostigao vrijednost od 1 ‰ u posljednjem petogodištu planskog perioda na razini općine. Vrijednost migracionog salda će postupno rasti prema kraju planskog perioda i dostiće vrijednost od oko 6 ‰ u posljednjem petogodištu.

Prosječna godišnja stopa rasta na razini općine iznosiće 2.3 ‰. Ukupan broj stanovnika na kraju planskog perioda iznosiće 19803 stanovnika.

Dijagram 1: Projekcija broja stanovnika općine Odžak za period 2013 – 2035. godina

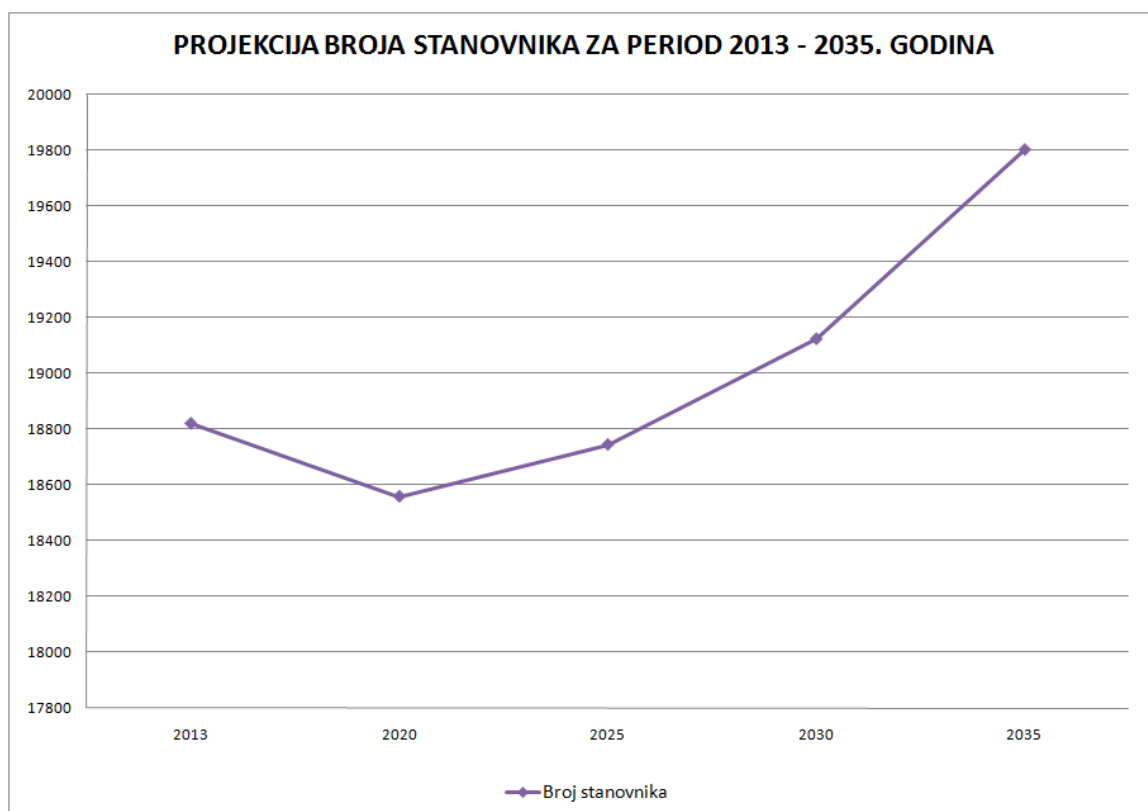

Tabela 2: Projekcija broja stanovnika općine Odžak do 2035. godine

PROJEKCIJA BROJA STANOVNIKA DO 2035. GODINE					
GODINA	2013	2020	2025	2030	2035
BROJ STANOVNIKA	18821	18559	18745	19124	19803
STOPA RASTA (%)		-2	2	4	7

Na razini naseljenih mjesta do 2035. godine se projektuje da će doći do rasta broja stanovnika u gradskom naselju Odžak, prigradskim naseljima, te lokalnim centrima Donji Svilaj i Gornja Dubica. Kod većine ostalih naseljenih mjesta doći će do stagnacije ili pada broja stanovnika, osim eventualno u povratničkim naseljenim mjestima (prvenstveno Novi Grad).

2. STRUKTURA STALNOG STANOVNIŠTVA

Starosna struktura

Na kraju planskog perioda (2035. godina) očekuje se blago poboljšanje starosne strukture općine Odžak, prvenstveno zahvaljujući doseljavanju stanovništva (imigraciji) i oporavku prirodnog priraštaja. Učešće mladog stanovništva bi trebalo iznositi 14 - 15 %, zrelog stanovništva 69 - 70 %, a starog stanovništva oko 16 %.

Spolna struktura

U planskom periodu se predviđa održanje postojeće spolne strukture sa blagom ženskom većinom. Učešće ženskog stanovništva 2035. godine se projektuje na 50.2 - 50.5 % stanovništva općine Odžak.

Nacionalna struktura

Do kraja planskog perioda ne očekuje se bitnija promjena nacionalne strukture stanovništva općine Odžak. Hrvati i Bošnjaci će činiti preko 95 % stanovništva.

3. BROJ I VELIČINA DOMAĆINSTAVA

Projekcija broja domaćinstava

Za projekciju broja domaćinstava kao osnovni element, pored projekcije broja stanovnika, uzima se projektovana prosječna veličina domaćinstava do 2035. godine.

Od projekcija korištenih u Prostornoj osnovi je odabrana tzv. realistična varijanta (varijanta 2) projekcije broja domaćinstava. Ova varijanta podrazumjeva smanjenje prosječne veličine domaćinstava (2.85 člana 2035. godine).

Tabela 3: Projekcija prosječne veličine domaćinstva u općini Odžak do 2035. godine

PROJEKCIJA PROSJEČNE VELIČINE DOMAĆINSTVA DO 2035. GODINE					
GODINA	2013	2020	2025	2030	2035
PROSJEČNA VELIČINA (BROJ STANOVIKA)	3.24	3.10	3.00	2.92	2.85

Inače, projektovani broj domaćinstava na kraju vremenskog horizonta 2035. godine iznosiće 6948 domaćinstava i biće za 1139 domaćinstava veći od broja istih 2013. godine. Prosječna godišnja stopa rasta iznosiće 8.2 ‰ i značajno je veća nego kod projekcije broja stanovnika zbog projektovanog smanjenja prosječne veličine domaćinstva.

Tabela 4: Projekcija broja domaćinstava općine Odžak do 2035. godine

PROJEKCIJA BROJA DOMAĆINSTAVA DO 2035. GODINE					
GODINA	2013	2020	2025	2030	2035
BROJ DOMAĆINSTAVA	5809	5987	6248	6549	6948

4. ZAPOSLENOST

Projektovani broj zaposlenih (radnih mjesta) 2035. godine iznosiće 5445 zaposlenih (radnih mjesta). Na kraju planskog perioda projektovana stopa zaposlenosti na području općine Odžak iznosiće 27.5 ‰.

5. GUSTINA NASELJENOSTI

U skladu sa porastom broja stanovnika (projektovani broj stanovnika) općine Odžak očekuje se rast gustine naseljenosti, koja će iznositi 120.41 st/km² na kraju planskog perioda.

II. SISTEM NASELJA

1. URBANIZACIJA

U vremenskom horizontu plana demografska komponenta urbanizacije će biti na gotovo istoj razini, na šta ukazuje projektovana stopa urbanizacije od 45.04 %, a što je nešto više od sadašnje stope urbanizacije. To će biti rezultat projektovanog kretanja stanovništva po tipovima naseljenih mjesta do 2035. godine. Rast stanovništva ostvariće pored gradskog naselja, prije svega lokalni centri i prigradska naselja. U planskom periodu Odžak će predstavljati jedino gradsko naselje na teritoriji općine.

2. NASELJSKA STRUKTURA

U pogledu populacione distribucije naseljenih mjesta, do kraja vremenskog horizonta plana ne predviđa se njena značajnija promjena u odnosu na postojeće stanje.

Porast broja stanovnika bi se u narednom periodu trebao očekivati u gradskom naselju Odžak, prigradskim naseljima i lokalnim centrima.

Do kraja vremenskog horizonta plana ne očekuju se nikakve promjene u pogledu urbano – ruralne EPSON tipologije na LAU 2 - NUTS 5 razini. Generalno, područje općine Odžak će ostati karakteristično po niskom urbanom uticaju i velikoj ljudskoj intervenciji u prostoru.

U narednom periodu desiće se manje promjene u morfološko – fizionomskoj strukturi naseljenih mjesta na području općine. Promjene će se sastojati u poguščavanju građevinskih reona naseljenih mjesta, kao i povećanju broja višekratnih objekata (apsolutno i relativno).

3. SISTEM CENTARA (SISTEM NASELJA PO ZNAČAJU)

Za definiranje planirane mreže naselja odnosno sistema centara u ovom planu je korišteno više indikatora, pored onih za utvrđivanje stanja mreže naselja i to:

- planirana opremljenost naseljenih mjesta tehničkom i društvenom infrastrukturom (javne službe),
- planirana prometna mreža,
- projektovani broj stanovnika u naseljenom mjestu i gravitacionom području,
- buduća morfologija naseljenih mjesta i gustina izgrađenosti naseljenih mjesta,
- potencijali u gospodarskoj oblasti,
- smjernice i vizije razvoja lokalne samouprave.

Na osnovu ovih kriterija na području općine Odžak planiraju se sljedeće kategorije naseljenih mjesta u okviru mreže naselja:

1. Općinski centar – naseljeno mjesto Odžak;
2. Lokalni centar - naseljena mjesta Donji Svilaj i Gornja Dubica;
3. Primarno naselje –ostala naseljena mjesta (7);
4. Prigradsko naselje – naseljena mjesta Ada, Novo Selo, Posavska Mahala i Potočani.

U odnosu na postojeće stanje mreže naselja u planskom periodu predviđa se da naseljena mjesta Donji Svilaj i Gornja Dubica dobiju rang lokalnog centra. Prema naseljenom mjestu Donji Svilaj gravitiraće naseljena mjesta u sjeverozapadnom dijelu općine, a prema naseljenom mjestu Gornja Dubica gravitiraće naseljena mjesta u sjeveroistočnom dijelu općine. Na ovaj način će se

omogućiti bolje zadovoljavanje potreba stanovništva na predmetnom području, prvenstveno za javnim službama.

4. PROSTORNE CJELINE

Planirane prostorne cjeline na području općine Odžak su definirane na osnovu planirane mreže naselja ili sistema centara, odnosno na osnovu gravitacionih zona lokalnih centara 2035. godine (planirane zone lokalnih centara). Projekcija broja stanovnika je urađena na osnovu konačnih rezultata Popisa 2013. godine i varijante 2 projekcije broja stanovnika (realistična varijanta).

Tabela 5: Zone lokalnih centara na području općine Odžak 2035. godine

ZONA LOKALNOG CENTRA	PRIGRAD-SKA NASELJA	NASELJENA MJESTA U SASTAVU	POVRŠINA ZONE LOKALNOG CENTRA (km ²)	BROJ STANOVNIKA 2035. GOD. U ZONI LOKALNOG CENTRA	GUSTINA NASELJENOSTI 2035. GOD. U ZONI LOKALNOG CENTRA (st/km ²)
DONJI SVILAJ		Brusnica Mala, Donji Svilaj, Gornji Svilaj, Novi Grad i Vrbovac	73.44	3405	46.36
GORNJA DUBICA		Bosanski Šamac, Donja Dubica, Gornja Dubica i Prud	47.28	3405	72.03
ODŽAK	Ada, Novo Selo, Posavska Mahala i Potočani	Ada, Novo Selo, Odžak, Posavska Mahala i Potočani	43.75	12993	296.97
UKUPNO			164.47	19803	120.41

U odnosu na postojeće stanje u pogledu prostornih cjelina planira se formiranje tri zone lokalnih centara – Donji Svilaj, Gornja Dubica i Odžak. Zona lokalnog centra Donji Svilaj bi uključivala u svom sastavu naseljena mjesta u sjeverozapadnom dijelu općine (Brusnica Mala, Donji Svilaj, Gornji Svilaj, Novi Grad i Vrbovac), dok bi zona lokalnog centra Gornja Dubica uključivala naseljena mjesta u sjeveroistočnom dijelu općine (Bosanski Šamac, Donja Dubica, Gornja Dubica i Prud). Središnji i južni dio općine bi bio u sastavu zone lokalnog centra Odžak. Na taj način će se omogućiti kvalitetnije zadovoljavanje potreba stanovnika naseljenih mjesta u sjevernom dijelu općine, prvenstveno za javnim službama, ali i omogućiti brži gospodarski razvoj, naročito u zoni lokalnog centra Donji Svilaj.

Najveća projektovana prosječna godišnja stopa rasta broja stanovnika biće u zoni lokalnog centra Odžak (2.8 ‰). Nešto manja stopa rasta predviđa se za zonu lokalnog centra Donji Svilaj (2 ‰), dok će najmanja projektovana prosječna godišnja stopa rasta broja stanovnika biti u zoni lokalnog centra Gornja Dubica (1 ‰).

5. SISTEM NASELJA PO KARAKTERU

Osnova za utvrđivanje planiranog sistema naselje po karakteru je tipologija naselja po karakteru M. Macure (demografsko – statistički kriterij).

Do kraja planskog perioda jedino gradsko naselje biće i dalje naseljeno mjesto Odžak. Projektovana mješovita naselja su Donja Dubica, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Gornji Svilaj, Novo Selo, Posavska Mahala, Potočani, Prud i Vrbovac. Ostala 4 naseljena mjesta u općini do 2035. godine ostaće seoska naselja po demografsko - statističkom kriteriju.

6. SISTEM NASELJA PO DOMINANTNOJ GOSPODARSKOJ DJELATNOSTI

Na kraju planskog perioda u ukupnom broju naseljenih mjesta na području općine Odžak će dominirati naseljena mjesta mješovitog gospodarskog tipa (nijedna gospodarska djelatnost iznad 40 % aktivnog stanovništva). Ovoj kategoriji naseljenih mjesta pripadaće Ada, Donja Dubica, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Gornji Svilaj, Novi Grad, Novo Selo, Posavska Mahala, Potočani, Prud i Vrbovac. U kategoriji naseljenih mjesta poljoprivrednog tipa (iznad 50 % aktivnog stanovništva u poljoprivredi) nalaziće se samo Bosanski Šamac i Brusnica Mala. Jedino projektovano naseljeno mjesto industrijsko - trgovačkog tipa (iznad 70 % aktivnog stanovništva u industriji i trgovini) je naseljeno mjesto Odžak.

7. STANOVANJE I STANOVI

Projektovani broj stanova u 2035. godini od 9006 stambenih jedinica se realno može dostići u vremenskom horizontu plana. Zbog toga se planira izgradnja 3302 nova stana u periodu 2013 – 2035. godina. U ovaj broj planiranih stanova su uračunati i stanovi koje treba zamjeniti u sklopu amortizacije stambenog fonda (2163 stambenih jedinica).

Planirani broj od 3302 stambene jedinice, koje je potrebno napraviti u periodu 2013 – 2035. godina na području općine Odžak da bi se dostigao projektovani broj stanova od 9006 stambenih jedinica, ne odnosi se samo na novu stambenu izgradnju na neizgrađenom zemljištu, već i na zamjenu dotrajalog stambenog fonda i obnovu oštećenih i porušenih stambenih objekata (sada van funkcije) na izgrađenom građevinskom zemljištu.

Pogušćavanje građevinskih reona bi trebalo predstavljati jedan od prioriteta. To se može postići većim udjelom višeporodične stambene izgradnje u ukupnoj stambenoj izgradnji nego što je dosad bio slučaj.

Pogodna područja za stanovanje na području općine Odžak u planskom periodu biće gradsko naselje Odžak, prigradsko naselje Potočani, te lokalni centri Donji Svilaj i Gornja Dubica.

Izgradnju objekata za povremeno stanovanje (vikend izgradnja) treba usmjeriti prema urbanim područjima i građevinskim zemljištima izvan urbanih područja u sjevernom i zapadnom dijelu općine (Brusnica Mala, Gornji Svilaj, Donja Dubica i Vrbovac).

III. POLJOPRIVREDNA ZEMLJIŠTA

Poljoprivredna zemljišta kao planska kategorija su razmatrana na prostoru općine izvan definiranih urbanih područja. Ova zemljišta unutar urbanih područja biće detaljnije razrađena dokumentima prostornog uređenja nižeg reda (urbanistički planovi, zoning planovi i regulacijski planovi).

1. KATEGORIZACIJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Kategorizacija zemljišta vrši se po raznim osnovama, kako bi se objektivno utvrdila proizvodna sposobnost tla na određenom prostoru. Zavisno od uvjeta i položaja tla u prostoru postoji niz klasifikacija, a za područje općine Odžak, sa aspekta plodnosti tla, relevantne su tri klasifikacije zemljišta:

- pedološka klasifikacija ili tipološka struktura tla,
- katastarska klasifikacija ili katastarsko bonitiranje i
- bonitiranje tla kao relativna ocjena njegovog kvaliteta.

Pedološka klasifikacija zemljišta (stanje) je detaljno obrađena u poglavlju o pedološkim karakteristikama tla u okviru Prostorne osnove i u značajnoj mjeri je poslužila kao podloga za opću bonifikaciju tla.

Tabela 6: Pedološka klasifikacija planiranog poljoprivrednog zemljišta na području općine Odžak

Kategorija	Površina (ha)	%
Distrični kambisol	0.95	0.01
Euglej-močvarno glejno tlo	748.96	7.06
Eutrični kambisol	57.36	0.54
Fluvisol umbrični	1012.60	9.55
Fluvisol-eutrični	1086.48	10.24
Fluvisol-karbonatni	1223.86	11.54
Humofluvisol	2084.55	19.65
Humoglej	598.21	5.64
Luvisol-vertični	239.73	2.26
Pseudoglej distrični	586.25	5.53
Pseudoglej-terasni	2636.42	24.86
Rendzina	132.41	1.25
Vertisol	64.63	0.61
Bez podataka	134.65	1.27
UKUPNO	10607.05	100.00

Katastarskom klasifikacijom utvrđuje se pogodnost zemljišta za gajenje određene kulture i njegova plodnost. Ovom klasifikacijom se utvrđuje katastarska kultura i unutar nje klasa za svaku parcelu posebno. Na bazi plodnosti tla i načina iskorištavanja, svaka parcela se svrstava u jednu od 8 katastarskih klasa, a plodnost tla se određuje na osnovu fizičkih i kemijskih osobina tla, položaja, vodno - zračnog režima i klimatskih uvjeta proizvodnje.

S obzirom na način iskorištavanja poljoprivrednog zemljišta, katastarske kulture se dijele na:

- oranice ili njive – na kojima se uzgajaju uglavnom ratarske kulture,
- bašte ili vrtove – površine uglavnom za proizvodnju povrća,
- voćnjaci – površine zasađene višegodišnjim voćnim kulturama,
- vinogradi – nasadi vinove loza,
- travnjaci – mogu biti livade i pašnjaci;
 - livada je površina poljoprivrednog obradivog tla, obrasla grupacijom samoniklih ili nadosijanih višegodišnjih graminea i leguminoza.
 - pašnjaci su površine poljoprivrednog (neobradivog) zemljišta, obrasle samoniklim ili nadosijanim gramineama, a iskorištavaju se samo ispašom.
- ribnjaci su prirodna ili izgrađena uzgajališta riba,
- trstici ili bare su močvarna tla, koja se praktično ne mogu koristiti u poljoprivrednoj proizvodnji, ali se mogu posebnim melioracionim mjerama prevesti u obradiva poljoprivredna tla.

Ova klasifikacija zbog podjeljenosti rubnih katastarskih općina entitetskom granicom ne daje precizne i kvalitetne podatke u slučaju općine Odžak.

Osim katastarske klasifikacije, a u cilju utvrđivanja pogodnosti tla za uzgoj bilja i ocjene plodnosti zemljišta, vrši se bonitiranje poljoprivrednog zemljišta, koje podrazumijeva relativnu ocjenu kvaliteta tla, a izražava se u poenima (bodovima) od 1 do 100.

Za potrebe bonitiranja uzimaju se u obzir slijedeća svojstva zemljišta:

- endomorfološka (dubina profila, zbijenost, skeletnost, plastičnost, ljepljivost),
- fizička svojstva (tekstura, struktura, propusnost),
- kemijska svojstva (pH, humoznost, sadržaj CaCO₃ i hranjivost elemenata),
- orografske karakteristike (ekspozicija, nagib, nadmorska visina),
- hidrološke prilike (plavljenje, odvodnjavanje, navodnjavanje).

Tabela 7: Bonitetna klasifikacija planiranog poljoprivrednog zemljišta na području općine Odžak

Kategorija	Površina (ha)	%
II kategorija	1233.54	11.63
III kategorija	6514.37	61.42
IVa kategorija	1248.63	11.77
IVb kategorija	192.41	1.81
V kategorija	107.59	1.01
VIII kategorija	2.61	0.02
Bez podataka	1307.89	12.33
UKUPNO	10607.05	100.00

2. OBRADIVA I NEOBRADIVA ZEMLJIŠTA PO NAMJENI

Obradiva i neobradiva poljoprivredna zemljišta kao planska kategorija izdvojena su na osnovu CORINE LC klasifikacije (stanje 2012. godine).

Tabela 8: Kategorizacija planiranog poljoprivrednog zemljišta prema obradivosti na području općine Odžak

Kategorija	Površina (ha)	%
Oranice	4637.50	43.72
Livade	728.84	6.87
Poljoprivredno zemljište sa kombinovanom strukturom korištenja	2949.86	27.81
Ostalo poljoprivredno zemljište	1810.38	17.07
Bez podataka	480.47	4.53
UKUPNO	10607.05	100.00

U obradiva zemljišta se svrstavaju oranice, livade i poljoprivredno zemljište sa kombinovanom strukturom korištenja, dok se u neobradiva zemljišta svrstava ostalo poljoprivredno zemljište.

3. BILANS POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA PO UPOTREBNOJ VRIJEDNOSTI

Osnovu za bilans planiranog poljoprivrednog zemljišta po upotrebnoj vrijednosti predstavlja bonitiranje poljoprivrednog zemljišta, odnosno klasifikacija planiranog poljoprivrednog zemljišta na agrozone.

Tabela 9: Bilans planiranog poljoprivrednog zemljišta po upotrebnoj vrijednosti (kategorizacija na agrozone) na području općine Odžak

Kategorija	Površina (ha)	%
Prva agrozona	9188.96	86.63
Druga agrozona	107.59	1.01
Bez podataka	1310.50	12.36
UKUPNO	10607.05	100.00

4. PODRUČJA MELIORACIJE I KOMASACIJE

U okviru uređenja poljoprivrednog zemljišta, a u cilju poboljšanja uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju, povećanje plodnosti, racionalnije i ekonomičnije upravljanje zemljištem, provode se mjere uređenja zemljišta: melioracije, komasacije, arondacije i sl.

Pod pojmom melioracija poljoprivrednog zemljišta podrazumijevaju se sve mjere u cilju poboljšanja i popravljavanja poljoprivredne vrijednosti nekog zemljišta. U okviru ovih mjera (melioracija) postoje radikalni zahvati, kada se na nekom većem području organizuju poslovi odvodnjavanja ili navodnjavanja, a s druge strane postoje i manji zahvati na popravci plodnosti tla kao što su na primjer; humizacija, fosfatizacija i drugo meliorativno đubrenje, produbljivanje oraničnog sloja itd.

Arondacija poljoprivrednog zemljišta predstavlja zaokruženje nekog prostora u cilju racionalnijeg korištenja zemljišta, dok je komasacija mjera uređenja zemljišnih površina sa ciljem stvaranja većih parcela pravilnijeg oblika (bez izvlaštenja).

Na području općine Odžak su u prošlosti bile jako zastupljene sve mjere uređenja zemljišta. Komasaacija je naročito provođena u sjeveroistočnom dijelu općine Odžak (kompleks poljoprivrednog zemljišta na lokalitetu Mera). Ukoliko bude daljeg interesa za ove mjere uređenja zemljišta, arondaciju i komasaaciju treba maksimalno podržati.

U okviru projekta "Razvoj sistema navodnjavanja" (IDP) u BiH, finansiranom od strane Svjetske banke, na području općine Odžak se planira navodnjavanje većih površina poljoprivrednog zemljišta, pri čemu je prioritet stavljanje u funkciju sistema za navodnjavanje za poljoprivredni kompleks "Mera" (oko 310 ha).

IV. ŠUME I ŠUMSKA ZEMLJIŠTA

Šumsko zemljište kao planska kategorija je razmatrano na prostoru općine Odžak izvan definiranih urbanih područja. Ova zemljišta unutar urbanih područja biće detaljnije razrađena dokumentima prostornog uređenja nižeg reda (urbanistički planovi, zoning planovi i regulacijski planovi).

1. KATEGORIZACIJA ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA

Prema Ekološko – vegetacijskoj rejonizaciji BiH (Stefanović et al) područje općine Odžak pripada Pripanonskoj oblasti, odnosno sjevernobosanskom području.

Preovlađujući pedološki supstrati su pseudoglejevi i distrični kambisoli na tercijskim sedimentima, a manje zastupljeni su zemljišne kombinacije eugleja i semigleja, samostalni zemljišni areali fluvisola, pelosola, te rendzine na laporcu i kalkokambisola na krečnjaku.

Od realne šumske vegetacije najrasprostranjenije su šume kitnjaka i običnog graba (*Querco-Carpinetum*) sa kojima alterniraju šume bukve (*Fagetum montanum*) na povoljnijim položajima, a na orografsko izloženijim šume kitnjaka (*Quercetum petraeae montanum*), odnosno šume kitnjaka i cera (*Quercetum petraeae-ceris*), sporadičnog i disperzivnog rasporeda.

Za nizinske predjele i zaravni diluvijalnih terasa karakteristične su šume lužnjaka i običnog graba (*Carpino betuli – Quercetum roboris*), odnosno šume lužnjaka (*Genisto elatae – Quercetum roboris*), dok su na najvlažnijim mjestima šume crne johe (*Alnetum glutinosae*), odnosno šume poljskog jasena (*Leucoio-Fraxinetum angustifoliae*). Na recentnim fluvisolima zastupljene su šume vrba i topola (*Populetum albo – nigrae*).

Sa stanovišta potencijalne šumske vegetacije ovo područje, uglavnom, pripada klimazonalnim šumama kitnjaka i običnog graba sa kojima alterniraju šume lužnjaka i običnog graba i sporadično poplavne šume lužnjaka (*Genisto elatae – Quercetum roboris*), šume kitnjaka, šume bukve, zatim šume vrba i topola, te šume crne johe.

2. BILANS ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA

Osnovu za bilans planiranog šumskog zemljišta predstavlja CORINE LC klasifikacija (stanje 2012. godine).

Tabela 10: Bilans planiranog šumskog zemljišta po CORINE LC tipologiji na području općine Odžak

Kategorija	Površina (ha)	%
Listopadne šume	2203.06	77.79
Četinarske šume	193.60	6.84
Mješovite šume	92.12	3.25
Ostalo šumsko zemljište	281.49	9.94
Bez podataka	61.66	2.18
UKUPNO	2831.93	100.00

3. ŠUMSKO - GOSPODARSKA PODRUČJA

Šumama i šumskim zemljištem u državnoj svojini na području općine Odžak upravlja Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske putem Uprave za šumarstvo Županije

Posavske. Vlasnici upravljaju šumama i šumskim zemljištem u privatnom vlasništvu i ugovorom uz naknadu prenose obavljanje stručnih poslova Upravi za šumarstvo. Iz ovog proizilazi da su šume i šumska zemljišta u državnoj svojini na području općine Odžak i čitave županije organizirane u okviru jednog jedinstvenog šumsko - gospodarskog područja. Prostor općine Odžak predstavlja jednu od tri gospodarske jedinice. Ovakvo stanje gospodarenja bi se trebalo zadržati i u planskom periodu.

4. ZAŠTITNE ŠUME, ZAŠTIĆENE ŠUME, ŠUMSKI REZERVATI

Na području općine Odžak ne postoje inicijative za zaštitu prirodnih vrijednosti na pojedinim šumskim lokalitetima, a koje bi zahtjevale poseban režim gospodarenja šumama.

5. PODRUČJA PREDVIĐENA ZA POŠUMLJAVANJE I PREVOĐENJE U VREDNIJE SASTOJINE

Na osnovu podataka Šumskogospodarske osnove za državne šume Županije Posavske kriteriji za određivanje površina koje treba pošumiti u narednom uređajnom periodu određeni su na temelju propisanih sistema gazdovanja.

Ukupna površina na cijelom šumsko - gospodarskom području za fazu pošumljavanja (jednostavna reprodukcija) za uređajni period u visokim šumama sa prirodnom obnovom iznosi 1.2 ha, izdanačkim šumama 8.8 ha, ili ukupno 10.00 ha; dok za goleti i šibljacke u okviru radova jednostavne reprodukcije 2.0 ha, a u okviru radova proširene reprodukcije 2.0 ha. Broj sadnica za navedene kategorije iznosi 10500 komada četinara i 19900 komada liščara. Osnovano se može pretpostaviti da se najveći dio od 14 ha područja predviđenih za pošumljavanje nalazi na prostoru općine Odžak zbog visokog udjela šuma i šumskih zemljišta sa područja ove općine u ukupnoj površini šuma i šumskih zemljišta Županije Posavske.

Popunjavanje šumskih zasada (kultura) dolazi u obzir tek nakon utvrđenog nepotpunog uspjeha pošumljavanja. Predviđa se u gazdinskim klasama šumskih zasada podignutim na šibljacima i goletima, kao i zasadima ispod taksacijske granice i eventualno u zasadima ispod taksacijske granice podignutim u proteklom uređajnom periodu prema obavezi iz izvođačkih projekata. Popunjavanje je planirano u prosjeku od 12 % pošumljene površine u svim kategorijama šuma odnosno predviđenog broja i vrsta sadnog ili sjemenskog materijala predviđenog za pošumljavanje i iznosi 1.44 ha u svim kategorijama šuma. Za popunjavanje je predviđeno 1300 komada sadnica četinara i 2400 komada sadnica liščara.

U privatnim šumama plan šumskouzgojnih radova donosi se na razini općine Odžak za sve kategorije šuma zajedno. Zbog neprimjenjivosti postojećih sistema gazdovanja propisanih za državne šume ne mogu se izdvojiti pojedine faze šumskouzgojnih radova, te se u obzir uzima samo pošumljavanje sa održavanjem zasada na temelju prosječne cijene šumsko - uzgojnih radova po 1 ha koja je uzeta iz Šumskogospodarske osnove za državne šume Županije Posavske. Na osnovu tih vrijednosti dobijeno je da se može pošumiti 26 ha za 10 godina ili 2.6 ha godišnje sa brojem sadnica od cca 65000 za 10 godina ili 6500 sadnica godišnje, a lokalitete će određivati uzgajivač izvođačkim projektom.

6. KORIŠTENJE ŠUMA I ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA.

Šume, šumska tla, biljni i životinjski svijet su prirodno dobro od općeg i javnog interesa za sve stanovnike područja općine Odžak. Same šume su nezamjenjiv prirodni resurs koji svojim postojanjem bitno utiče na očuvanje okoliša. Brz razvoj civilizacije i nekontrolisana sječa šuma, doveli su do nesagledivih posljedica po okoliš i nametnuli su neophodnost kompletnijeg sagledavanja općekorisnih funkcija šuma.

Šume obezbjeđuju različite potrebe čovjeka, tako da održivo gospodarenje podrazumjeva i zadovoljavanje osnovnih potreba lokalnih zajednica. Međutim, rast drveća je postupan i od sadnje do zrelosti za sječu često treba da prođe i više od stotinu godina. Prekomjerno i neodrživo iskorištavanje resursa, čak i ako lokalne zajednice u tom trenutku gospodarski zavise od šume, može da dovede do degradacije ili čak do uništenja šume kao prirodnog resursa. Zbog toga mjere koje se provode moraju biti dugoročne, ispravne i provjerene, jer za uviđanje greške u ovoj oblasti često treba više decenija.

Kao osnovne mjere su izdvojene:

- promjena pristupa korištenja šuma i šumskih zemljišta sa monofunkcionalnog na polifunkcionalni;
- izbor sistema gospodarenja koji najbolje odgovara stanišnim uvjetima i stanju šuma, a koji će dovesti do povećanja korištenja potencijala staništa;
- usmjeravanje planiranja gospodarenja šumama prema zaštiti okoliša i zaštiti prirode;
- zaštita ekološki reprezentativnih i jedinstvenih šuma;
- melioracija niskih i visokih degradiranih šuma;
- pošumljavanje goleti, podesnih za pošumljavanje autohtonim vrstama;
- očuvanje i uvećanje stupnja mješovitosti i strukturne raznolikosti šuma;
- stvaranje normativnih preduvjeta za podsticaj ukрупnjavanja privatnih šumoposjeda i finansijski podsticaj za održivo gospodarenje privatnim šumama;
- edukacija stanovništva za ponašanje u prirodi i prema prirodi.

V. VODE I VODNE POVRŠINE

1. BILANS VODA

Pod bilansom voda, u smislu Zakona o vodama, podrazumjeva se odnos između raspoloživih količina vode, s jedne strane, i potrebnih količina vode određenog kvaliteta, s druge strane, u određenom vremenskom periodu, u odnosu na posmatrano područje. U konkretnom slučaju, radi se o bilansu voda kvaliteta pitke vode, namijenjene za potrebe stanovništva i gospodarstva na području općine Odžak.

Potrebe za vodom stanovništva i gospodarstva

Projekcija potrebnih količina vode je u zavisnosti od priključenog broja stanovnika, specifične potrošnje po stanovniku (l/st/dan) i gubitaka u vodovodnim sistemima. Projekcija se daje za 2035. godinu, odvojeno za gradsko naselje i ruralno područje, sa specifičnom potrošnjom vode od 310 l/st/dan za gradsko naselje i 290 l/st/dan za ruralno područje, te koeficijentom dnevne neravnomjernosti $K_{dn} = 1.4$ za gradsko naselje, odnosno $K_{dn} = 1.5$ za ruralno područje.

Procjenjene potrebne maksimalne dnevne količine vode na kraju planskog perioda iznose za gradsko naselje Odžak 43.94 l/sek, a za ruralno područje općine (ostala naselja) 47.98 l/sek. Ukupno za područje općine Odžak potrebne maksimalne dnevne količine vode iznose 91.92 l/sek.

Na osnovu prezentiranih podataka može se konstatovati da je za raspoložive količine vode na postojećim i planiranim izvoristima u planskom periodu iskazan suficit u vodi, što znači da postojeća i planirana izvorišta zadovoljavaju i perspektivne potrebe za vodom, u uvjetima optimalnog korištenja istih.

2. IZVORIŠTA VODE, STAJAĆE, TEKUĆE I PODZEMNE VODE, MINERALNE, TERMALNE I LJEKOVITE VODE, VODE ZA PIĆE

Izvorišta vode - podzemne vode

U podpoglavlju Prostorne osnove koji opisuje hidrogeološke karakteristike data je kategorizacija terena prema tipu poroznosti.

Na prostoru općine Odžak su izdvojeni sljedeći tipovi izdani:

1. zbijeni tj. intergranularni tip izdani;
2. hidrogeološki kompleks;
3. uvjetno "bezvodan" tip terena.

Zbijeni tj. intergranularni tip izdani je najzastupljeniji na teritoriji općine Odžak i prema stupnju vodopropusnosti prostor je podjeljen na sljedeće kategorije:

- dobra vodopropusnost: aluvijalni (al) i terasni sedimenti (t_1 , t_2 i t_3)
- srednja vodopropusnost: facija povodnja (ap)
- loša vodopropusnost: mrtvaje (am), barski (b), plio-kvartarni (PI,Q) i pliocenski sedimenti (PI_1)

Prihranjivanje ovog tipa izdani viši se infiltracijom iz površinskih tokova Save i Bosne, kao i na račun atmosferskih oborina. U zavisnosti od vodostaja ovih rijeka zavisi i pravac kretanja podzemnih voda. U periodu visokog vodostaja pravac kretanja je od rijeke prema izdani, a u

periodu niskog vodostaja izdan "hrani" rijeku. Dreniranje ove izdani se u najvećoj mjeri vrši crpljenjem vode iz bunara.

Količine vode koje se mogu dobiti iz ovog tipa izdani su velike, bunarima se može zahvatiti i preko 10 l/s, što zavisi od granulometrijskog sastava na mikrolokaciji bunara.

Kvalitet voda može biti zadovoljavajući, ali postoji mogućnost mikrobiološke nepravdnosti voda, kao i povećanog sadržaja organskih materija, te Fe i Mn koji su česti u aluvijalnim sedimentima. Hidrogeološki kompleks je zastupljen u miocenskim sedimentima, s tim da su lapori hidrogeološki izolator, a laporoviti krečnjaci, pješčari i pjeskovite gline hidrogeološki kolektor sa ograničenim količinama podzemnih voda. Ovaj tip izdani nema veći značaj za teritoriju općine Odžak.

Uvjetno "bezvodan" teren je zastupljen u flišnim eocenskim sedimentima. U ovim sedimentima su moguće pojave manjih količina podzemnih voda, ali se te vode mogu koristiti samo u individualne svrhe vodosnabdijevanja.

Zaobalja rijeke Bosne su značajni resursi podzemnih voda. Kao jedno od bitnih podzemnih vodnih tijela na prostoru BiH identifikovano je podzemlje koje se prostire između Posavske Mahale i Gornje Dubice na sjeveru, padina Vučijaka na zapadu, te doline rijeke Bosne na istoku i jugu. Riječ je o podzemnom vodnom tijelu intergranularne poroznosti.

Treba naglasiti da je u ranijoj studijskoj i prostorno - planskoj dokumentaciji priobalje Bosne od Modričkog Luga do Donje Dubice (podzemne vode Modričko - Odžačkog Luga) bilo planirano kao potencijalno izvoriste podzemnih voda sa izdašnošću $Q=2000$ l/sec.

Stajaće vode

Prirodnih jezera na području općine Odžak nema, izuzimajući riječna jezera - starače. Manje umjetne akumulacije su stvorene u pojedinim napuštenim šljunkarama i gliništima. Najveća takva akumulacija se nalazi na području naseljenog mjesta Novi Grad i ima površinu od 0.71 ha. Riječ je o jami nastaloj iskopavanjem ciglarske gline i ispunjenoj vodom.

U planskom periodu nije predviđeno formiranje stalnih umjetnih akumulacija na području općine Odžak. Planirana retencija "Svilaj" predstavlja privremenu umjetnu akumulaciju koja će se formirati u slučaju opasnosti od poplava da bi prihvatila eventualne vodene valove.

Tekuće vode

Teritorija općine Odžak pripada oblasnom riječnom slivu rijeke Save. Veći dio općine se nalazi u neposrednom slivu rijeke Save, dok se jugoistočni i istočni dio općine sa urbanim područjem Odžak odvođe prema rijeci Bosni, odnosno nalaze se u slivu rijeke Bosne. Oba vodotoka predstavljaju vodotoke I kategorije i tranzitne vodotoke.

Ovo područje spada u red područja relativno siromašnijih vodom u razmjerama Bosne i Hercegovine (u rijeku Savu sa ovog područja otiče prosječno 11.4 lit/sec/km², a u rijeku Bosnu 15.6 lit/sec/km²).

U planskom periodu nisu predviđene značajnije promjene u mreži vodotoka i kanala na području općine Odžak.

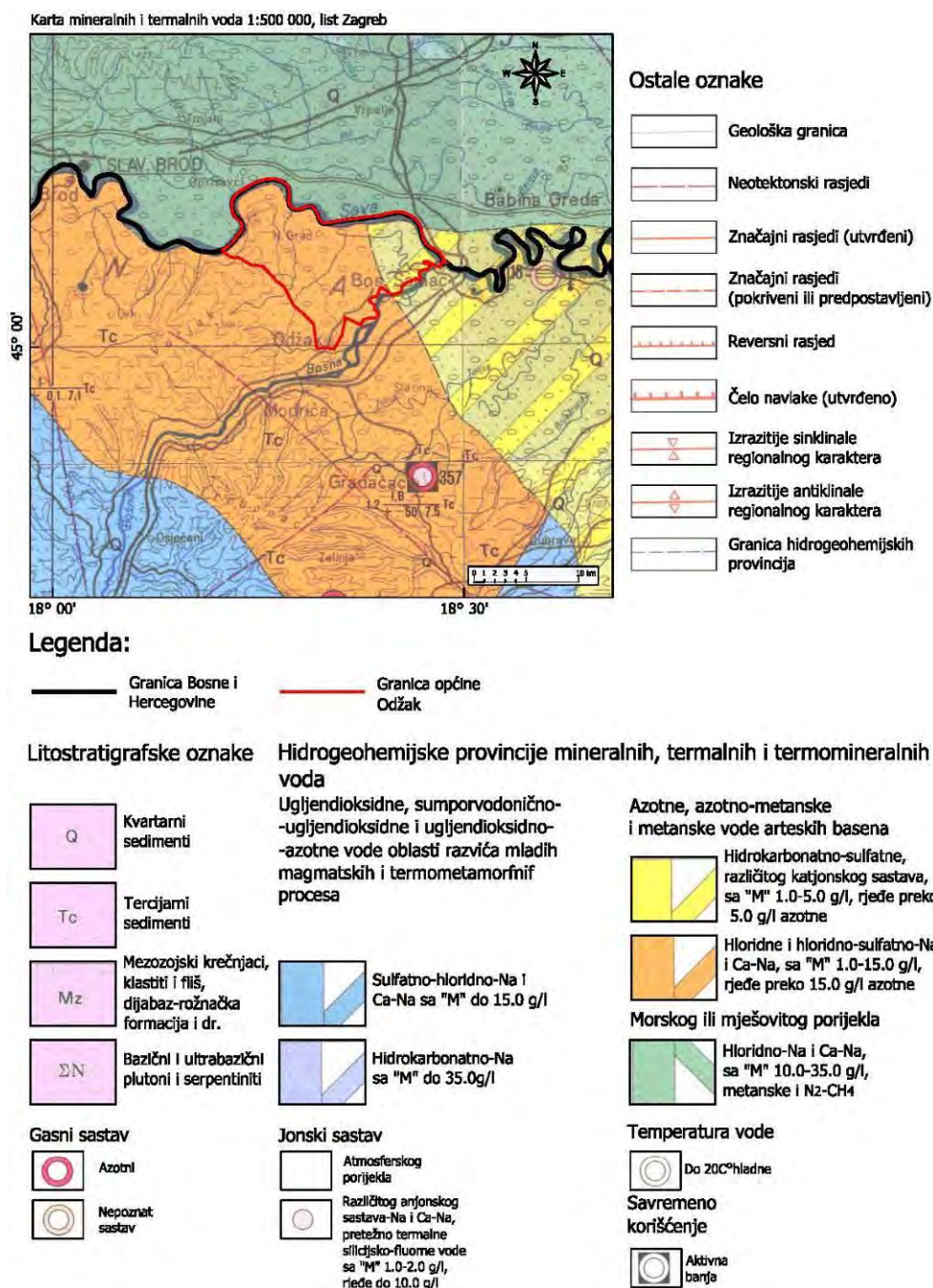
Termalne i mineralne vode

U sjevernom dijelu naseljenog mjesta Vrbovac postoji jedan izvor i više istražnih bušotina i bunara, gdje je prema fizičko - kemijskim karakteristikama voda sa povišenom temperaturom (maksimalno do 17 °) i sa povećanim sadržajem Fe i Mn, dok se osjeti na postojanje H₂S. Najveći

kapacitet ima bunar BV-1 dubine 62 m i kapacitet crpljenja 20 l/s. Vode sa ovog izvorišta su planirane za vodosnabdijevanje.

Općina Odžak ima veliki potencijal za korištenje toplotne energije u sistemu niskotemperaturnog korištenja geotermalne energije niske entalpije. Ovo je posebno interesantno zbog postojanja velikih količina podzemnih voda u aluvijalnim i terasnim sedimentima, gdje je zahvatanje podzemnih voda izuzetno jednostavno, a izrada bunara povoljna.

Slika 2: Karta mineralnih i termalnih voda općine Odžak

Vode za piće – izvori za snabdijevanje vodom

Na osnovu hidrogeoloških karakteristika područja općine Odžak može se konstatovati da je riječ o prostoru sa velikim količinama akumuliranih podzemnih voda (zbijeni tip izdani). Međutim, postoji mogućnost mikrobiološke nepravilnosti voda, kao i povećanog sadržaja organskih materija, te Fe i Mn koji su česti u aluvijalnim sedimentima.

Glavni izvor vodosnabdijevanja u planskom periodu biće i dalje gradsko izvorište Odžak čija izdašnost iznosi 55 l/sek. Ukupna izdašnost izvorišta kojima gazduje općinsko komunalno poduzeće je 60 l/sek (zajedno sa izvorištem vodovodnog sistema Prnjavor - Posavska Mahala). U posljednje vrijeme su izgrađena 3 bunara u naseljenom mjestima Vrbovac (izdašnost 24 l/s) i 2 bunara u naseljenom mjestu Potočani (12 l/s) koja mogu snabdijeti pitkom vodom čitav zapadni dio općine Odžak. Za sva izvorišta koji su u funkciji vodosnabdijevanja naseljenih mjesta u planskom periodu je potrebno utvrditi zone sanitarne zaštite i usvojiti odgovarajuće odluke, prvenstveno za nova izvorišta na području naseljenih mjesta Potočari i Vrbovac.

VI. VODNA INFRASTRUKTURA

1. SISTEMI SNABDJEVANJA VODOM

Planovi razvoja vodovodnih sistema

Urbano područje Odžak ima riješeno pitanje vodosnabdijevanja, jer kapacitet izvorišta (vodozahvata) Odžak zadovoljava planske potrebe za vodom, ne samo urbanog područja, već i susjednih naseljenih mjesta.

U prvom petogodištu vremenskog horizonta plana je predviđena izgradnja lokalnih vodovoda u naseljenim mjestima Potočani i Vrbovac koji bi se zasnivali na novoizgrađenim bunarima u ovim naseljenim mjestima. Lokalni vodovod u Vrbovcu bi trebao biti gravitacioni, pošto je planirana izgradnja dva rezervoara. Značajan višak vode iz ovih bunara bi se mogao usmjeriti za vodosnabdijevanje susjednih naseljenih mjesta koja nemaju riješeno pitanje vodosnabdijevanja na odgovarajući način (prvenstveno Gornji Svilaj i Novi Grad). Dugoročno rješenje vodosnabdijevanja sjeveroistočnog dijela općine Odžak bi se trebalo zasnivati na povezivanju na gradski vodovod Šamac.

Ukoliko se ukaže potreba za korištenje vode za tehnološke potrebe gospodarstva (u većim količinama), obezbjeđenje potrebnih količina vode bi se trebalo vršiti iz vlastitih vodovodnih sistema.

2. SISTEMI ODVOĐENJA OTPADNIH VODA

Da bi se mogao obezbijediti zadovoljavajući kvalitet površinskih i podzemnih voda na prostoru cijele općine Odžak, neophodno je eliminisati ili ublažiti sve štetne uticaje na okoliš generalno, pa samim tim i na kvalitet voda. Kao najveći zagađivači i izvori najvećih pritiskaa na okolinu, identificirana su prvenstveno naselja i gospodarski pogoni koji svojim otpadnim vodama direktno pogoršavaju stanje kvaliteta voda u vodotocima. Aktivnosti i pritisci na okolinu antropogenog karaktera unutar zaštitnih zona izvorišta su obrađena u odgovarajućim pravilnicima i uredbama koji propisuju mjere sanitarne zaštite i ograničenja u okviru svake od zona.

Osnovni zadatak u pogledu izgradnje kanalizacionih sistema na prostoru općine Odžak je da se zagađenje koje u sistemu korištenja voda dopijeva do recipijenata, bilo da se radi o površinskim ili podzemnim vodama, dovede na razinu koja ne ugrožava druge korisnike voda u pogledu njene upotrebe.

Prethodna analiza koja treba da se provede u sklopu koncipiranja rješenja odvodnje otpadnih voda jeste odabir kanalizacionog sistema. Izbor sistema kanalizacije ovisi o nizu faktora, a prvenstveno od lokalnih prilika i uvjeta, ekološko - sanitarnih zahtjeva i tehničko - ekonomskih pokazatelja.

Separatni sistem kanalizacije ima odgovarajućih prednosti spram mješovitog sistema u pogledu rada uređaja za prečišćavanje. Dotoci na uređaj su jednoličniji i to kako sa stanovišta varijacija količina, tako i u pogledu ujednačenijih karakteristika sastava otpadnih voda. Izostaju varijacije vezane za sušno - kišno vrijeme što je prisutno kod mješovitog sistema, a što iziskuje uz primjenu kišnih rasterećenja i odgovarajuće objekte za izravnjanje doticaja na postrojenje, odnosno privremeno uskladištenje dotičućih voda u kišnom periodu (dodatne taložnike, retencione bazene i sl.). S druge strane se može reći da separatni sistem kanalizacije, ukoliko se provodi direktno disponiranje oborinskih voda u recipijente i ako je recipijent male prihvatne moći, ne predstavlja se u ekološkom i sanitarnom smislu podobnim.

Za naselja izvan urbanog područja se kao opredjeljenje nameće tzv. nepotpuni sistem sa fekalnim kanalskim vodovima, dok se za odvodnju oborinskih voda koriste jarkovi, rigoli, vodotoci, čime se ne narušavaju prirodni sistemi oticanja, a sistem značajno manje košta.

Prioritet u izgradnji manjih kanalizacionih sistema bi trebali imati lokalni centri Donji Svilaj i Gornja Dubica, kao i planirane proizvodno - poslovne zone.

Kod projektovanja novih kanalizacionih sistema, dimenzioniranje kolektora izvršiti na osnovu kriterija da visina punjenje ne bude veća od 70 % za fekalnu i 80 % za oborinsku kanalizaciju, a da računске brzine pri mjerodavnim proticajima budu između 2.0 m/s i 3.5 m/s i ne prelaze granicu od 5.0 m/s.

3. ZAŠTITA OD VODA I UREĐENJE VODA

Ukupna dužina izgrađenog Savskog nasipa za odbranu od poplava u Odžačkoj Posavini je 27 km. Od toga 19.6 km zadovoljava kriterije nadvišenja velikih voda. Potrebno je izvršiti rekonstrukciju i nadvišenje 7.4 km Savskog nasipa. Ukupna dužina Bosanskog nasipa je 6.9 km i potrebno je izvršiti nadvišenje čitave dionice. Za zaštitu od poplava naseljenih mjesta Gornja Dubica, Novo Selo i Ada planira se produžetak ovog nasipa (uvezivanje sa sistemom zaštite od velikih voda na području Republike Srpske). Pored toga je potrebno izgraditi novu crpnu stanicu na ušću kanala Bosna - Bukovica i obnoviti obaloutvrde na rijeci Bosni. U unutrašnjosti općine je potrebno izvršiti sanaciju hidromelioracione mreže, pri čemu veliku važnost ima uređenje - profilisanje većih kanala.

Agencija za vodno područje rijeke Save je za zaštitu Odžačke i Srednje Posavine od poplava, uz rekonstrukciju i izdizanje nasipa, predvidjela i formiranje retencije na području naseljenih mjesta Donji i Gornji Svilaj (retencija "Svilaj"), koja bi prihvatila eventualne vodene valove prilikom opasnosti od poplava. Njena zapremina pri visini punjenja od 91 m iznosi preko 48 miliona m³. Za njeno formiranje na ovoj visini bi bilo potrebno izgraditi nasip za obranu izgrađenog dijela naseljenog mjesta Donji Svilaj u dužini od 1380 m (visine do 4 m od postojećeg terena) i oko 350 m nasipa u Gornjem Svilaju (visine 1 - 2 m). Za zaštitu objekata u okviru građevinskog zemljišta u Gornjem Svilaju (prvenstveno napuštenih objekata) potrebno je izgraditi nasip u dužini oko 800 m (visine do 4 - 4.5 m).

4. LUKE, PRISTANIŠTA, MARINE, SIDRIŠTA, AKVAKULTURE I SL.

Plovidba

U naseljenim mjestima uz rijeku Savu je moguće organizirati manja pristaništa i sidrišta za manja riječna plovila (čamce, brodice i sl.). Rijeka Sava je na području općine Odžak plovna, odnosno ima elemente međunarodnog plovnog puta IV klase. Najbliže pristanište (luka) za veća plovila je u Šamcu.

Korištenje voda za potrebe gospodarstva

Za održavanje plovnog puta rijeke Save, nameće se potreba redovnog čišćenja korita od nanesenih količina riječnog pijeska i šljunka. Uz naplatu odgovarajućih vodoprivrednih naknada ova djelatnost može biti značajan gospodarski činilac za općinu Odžak.

Korištenje vodnih snaga

Na dijelu toka rijeke Bosne na području RS od Doboja prema ušću je planirana izgradnja 7 protočnih hidroelektrana.

Ribnjaci

Moguća je izgradnja manjih ribnjaka pored vodotoka, u prvom redu za uzgoj ciprinidnih vrsta (šaran, som, tolstolobik, amur, smuđ i sl.).

Sport i rekreacija na vodama

U ljetnjem periodu na rijekama Savi i Bosni je moguće organizirati sportove na vodi. Potrebno je povećati korištenje vode za ove aktivnosti izgradnjom odgovarajućih otvorenih i zatvorenih bazena za kupanje, velnes centara i sl.

VII. MINERALNA NALAZIŠTA

1. ISTRAŽENI I POTENCIJALNI MINERALNI RESURSI

Analizom mineralnih sirovina na teritoriji općine Odžak, kao i analizom istraženosti rudnih ležišta i pojava definirana su rudna polja i ležišta po količini i kvalitetu, njihova perspektivnost i značaj. Može se reći da ovaj prostor nije pretjerano bogat mineralnim sirovinama.

Stupanj istraženosti mineralnih sirovina na ovom području može se prikazati slijedećim:

- Mineralne sirovine koje su detaljno istražene ili se eksploatišu: pijesak i šljunak, te glina;
- Utvrđene, ali nedovoljno istražene mineralne sirovine: krečnjak i podzemna voda;
- Neizvjesno perspektivne mineralne sirovine niskog stupnja poznavanja: termalne, termomineralne i mineralne vode, te nafta i plin.

2. UTVRĐENE REZERVE

Jedine mineralne sirovine za koju su utvrđene rezerve na području općine Odžak jesu ciglarska glina i krečnjak.

Glina, koja se može koristiti za proizvodnju crijepa, nalazi se u okviru druge riječne terase od Srnave do Novog Grada. Prema podacima ranijih istraživanja definirane su sljedeće rezerve: A rezerve (1.511.000 tona), B rezerve (3.936.000 tona) i C₁ rezerve (6.277.000 tona). Nije poznat kvalitet ovih glina, ali se može pretpostaviti da je dobar čim je bila korištena u ciglarskoj industriji. Što se tiče krečnjaka, prema rezultatima ranijih istraživanja definirane su A rezerve (365.000 m³), B rezerve (983.000 m³) i C₁ rezerve (947.000 m³), međutim nisu bili dostupni podaci o kvalitetu krečnjaka. Dio ovih rezervi se nalazi na području današnje općine Vukosavlje.

3. EKSPLOATACIONA POLJA (PODZEMNI I POVRŠINSKI KOPOVI)

Na teritoriji općine Odžak u sadašnjem trenutku nisu utvrđena eksploataciona polja i jedino se eksploatišu šljunak i pijesak, te podzemna voda. Ciglarska glina je eksploatirana do 1992. godine oko crijepane "Novogradnja" na području naseljenog mjesta Novi Grad.

4. MOGUĆNOST KORIŠTENJA POVRŠINA NAD PODZEMNIM KOPOVIMA

Na teritoriji općine Odžak se ne vrši podzemna eksploatacija mineralnih sirovina, te po ovom osnovu nema ograničenja u smislu korištenja prostora.

5. DEPONIJE JALOVINE

Obzirom na sadašnju i prethodnu eksploataciju mineralnih sirovina, na prostoru općine Odžak ne postoje deponije jalovine.

6. EKSPLOATACIONA POLJA PLANIRANA ZA SANACIJU I REKULTIVACIJU

Glinište u blizini napuštene crijepane na području naseljenog mjesta Novi Grad predstavlja nekadašnje rudno zemljište koje je planirano za sanaciju i rekultivaciju u planskom periodu.

VIII. PROIZVODNJA I PRIJENOS ENERGIJE

1. IZVORI ENERGIJE SA POTREBAMA U PLANSKOM PERIODU

Potrebe za električnom energijom

U narednom periodu na području općine Odžak se očekuje povećanje potreba za električnom energijom uvjetovanih rastom broja domaćinstava i povećanom potrošnjom električne energije kod ostalih potrošača, prvenstveno formiranjem novih proizvodno – poslovnih zona.

Projektovana stopa rasta potrošnje električne energije za područje općine Odžak iznosi 2 % na godišnjoj razini, što daje ukupnu godišnju potrošnju električne energije 2035. godine od oko 62.000.000 kWh. Očekivano vršno opterećenje za upotrebno vrijeme od 3200 sati za 2035. godinu iznosiće 19.38 MW.

2. OBJEKTI ZA PROIZVODNJU ENERGIJE I PRIJENOS ENERGIJE

Elektroenergetska infrastruktura

Na osnovu planskih potreba potrošnje u narednom periodu je potrebno izraditi i dimenzionirati sva postojeća i planska postrojenja preko kojih će se omogućiti realiziranje planirane potrošnje. Potrebno je izvršiti remontovanje postojećih i planiranje izgradnje novih prenosnih postrojenja, kako primarnih, tako i sekundarnih.

Regulacijskim planom Industrijske zone Odžak iz siječnja 2008. godine na sjevernom obodu gradskog naselja planirana je izgradnja transformatorske stanice prenosnog odnosa 35/10(20) kV snage do 8 MVA. Ista bi bila locirana na slobodnoj neizgrađenoj površini ispod postojećeg DV 35 kV (35 kV DV TS 110/35/10 kV "Odžak" - TS 35/10 kV "Novi Grad").

Uzimajući u obzir sve ranije navedeno i sagledavanjem stanja na terenu, u narednom periodu glavne investicije Poslovnice Elektro - Odžak u okviru Distribucijskog područja Sjever JP EP HZ HB na distributivnom području općine Odžak će biti usmjerene na sljedeće:

- funkcionalni prelazak sredjenaponske mreže sa 10 kV na 20 kV naponsku razinu;
- izgradnja novih i sanacija postojećih elektroenergetskih objekata, te ugradnja novih trafostanica 20/0.4 kV, u cilju rasterećenja na područjima gdje je ono neophodno zbog podizanja kvaliteta isporučene električne energije;
- obezbjeđenje duplog napajanja na sredjenaponskoj mreži za što veći broj trafo-stanica;
- rekonstrukcija niskonaponske mreže, posebno tamo gdje su ostvareni tehnički gubici usljed njenog lošeg stanja;
- kontrola, zamjena i ugradnja novih brojila, što ima za cilj smanjenje tehničkih gubitaka.

Kao polazni programski elementi za planiranje elektroenergetskih kapaciteta za planski period na području općine Odžak uzimaju se:

- namjena površina;
- planiran ukupan broj stanovnika i domaćinstava;
- zadani ciljevi porasta potrošnje na godišnjoj razini.

Izgradnja novih distributivnih transformatorskih stanica 20(10)/0.4 kV bi pratila, eventualnu izgradnju novih objekata, što bi se definiralo izradom regulacijskih planova ili urbanističkih projekata.

Toplifikacija

Toplotni bilans

Metodologija proračuna

Prilikom definiranja toplotnog konzuma, u ovoj fazi rada, izračunava se potrebna količina toplote na bazi jednog kvadratnog metra bruto građevinske površine objekata. Površine objekata se klasifikuju prema namjeni pojedinih sadržaja i na taj način se usvaja specifična toplota čija je brojna vrednost data na bazi iskustvenih podataka. S obzirom da je u europskim zemljama prisutna tendencija poboljšanja termičkih karakteristika zgrada, a u FBiH je na snazi Pravilnik o tehničkim zahtjevima za toplotnu zaštitu objekata i racionalnu upotrebu energije (Sl. novine FBiH br. 49/09), danas se grade objekti termičkih karakteristika znatno boljih od onih prije stupanja na snagu pravilnika. Specifični toplotni gubici, pored parametara samog objekta, zavise i od klimatskih uvjeta mjesta u kojem se objekat nalazi. S obzirom na navedeno, za urbano područje Odžak su dati procjenjeni specifični toplotni gubici (prosječno za sve objekte) u iznosu od 120 W/m².

Toplotni bilans objekata urbanog područja

Toplotni bilans se sastoji iz toplotnog bilansa sistema grijanja i toplotnog bilansa sistema za zagrijavanje sanitarne vode. Toplotni bilans sistema grijanja za objekte urbanog područja procjenjuje se na 66.49 MW, a toplotni bilans sistema za zagrijavanje sanitarne vode, koji zavisi od broja korisnika i konstantan je tokom čitave godine, procjenjuje se na 2.1 MW. Ukupan procijenjeni toplotni bilans urbanog područja je 68.59 MW.

Ovako definiran toplotni bilans je proistekao iz pretpostavke da se svi potrošači snabdjevaju toplotnom energijom za grijanje iz središnjeg sistema, što obično nije slučaj, i iz dosadašnjeg iskustva poznato je da se na gradsku toplotnu mrežu priključuje prosječno oko 50 - 60 % privatnih (individualnih) objekata. Imajući u vidu to iskustvo, kao i neravnomjernu gustinu toplotnog opterećenja po blokovim, u ukupni toplotni bilans razmatranog područja smo uračunali 55 % toplotnog kapaciteta svih objekata. Takođe nije realno očekivati da će procenat korisnika sanitarne vode biti veći od 50 %. Radi toga je korigovani ukupni toplotni bilans:

$$Q_{UK}^K = 66,49 \cdot 0,55 + 2,1 \cdot 0,5 = 37,62 \text{ MW}$$

Gustina korigovanog ukupnog toplotnog opterećenja iznosi 10.22 MW/km².

Bitan kriterij pri određivanju opravdanosti centraliziranog snabdjevanja toplotnom energijom je gustina toplotnog opterećenja. Gustina toplotnog opterećenja se definiše kao odnos maksimalnog toplotnog opterećenja objekata izgrađenih na određenom području (bloku) i površine tog područja (bloka).

Kao prosječna gustina toplotnog opterećenja, kada je opravdano priključenje na sistem daljinskog grijanja, uzima se vrijednost 33 - 45 MW/km², dok se kao donja granica za priključenje na sistem uzima vrijednost od 25 MW/km², s tim što postoji tendencija smanjenja ove vrijednosti.

Vidljivo je da je gustina korigovanog ukupnog toplotnog opterećenja od 10.22 MW/km² ispod praga opravdanosti priključenja na sistem daljinskog grijanja.

Izbor načina toplifikacije objekata

Iz navedenog je vidljivo da je gustina toplotnog konzuma za izgrađeni dio urbanog područja Odžak 10.22 MW/km², što je znatno ispod praga opravdanosti toplifikacije razmatranog područja sistemom daljinskog grijanja.

Postojeće i planirane objekte u periodu do 2035. godine je potrebno snabdijevati iz individualnih toplotnih izvora ili iz reonskih kotlovnica čiji će broj zavisiti od dinamike izgradnje objekata, odnosno od interesa investitora da, postojeće ili nove objekte, toplotnom energijom snabdijevaju iz zajedničkih (reonskih) kotlovnica. Njihova konačna lokacija i broj, kao i trase toplovodnih priključaka, biće definirani planskim dokumentima nižeg reda.

Za sve objekte koji se budu gradili na razmatranom prostoru može se odobriti izgradnja individualnih ili reonskih kotlovnica, ako za to bude interesa investitora.

Povećanje energetske efikasnosti u sektoru zgradarstva

U planskom periodu je veoma važno unapređenje energetske efikasnosti u sektoru zgradarstva, kako stambenih, tako i objekata druge namjene. Iskustva iz EU, kao i zemalja iz okruženja govore u prilog tome da se velike uštede mogu napraviti upravo adekvatnim izolovanjem objekata i drugim aktivnostima koje vode ka smanjenju potrošnje toplotne energije po 1 m² grijanog prostora. Pošto se radi o skupim investicijama, neophodno je da se na razini Općine napravi strategija, definišu prioritete, te usvoji odgovarajuća regulativa, kao i pretpostavke za ulazak u ovu vrstu aktivnosti.

Treba naglasiti da su poslovi i aktivnosti vezani za energetske efikasnost izuzetno zahtjevni i kompleksni i zbog toga zahtijevaju sistematski pristup od strane države i lokalnih vlasti.

Pravilnikom o tehničkim zahtjevima za toplotnu zaštitu objekata i racionalnu upotrebu energije propisuju se minimalni tehnički zahtjevi za energetske karakteristike zgrada koji se odnose na racionalnu upotrebu energije i toplotne zaštite, a koje treba ispuniti prilikom projektovanja i građenja, kao i zahtjevi u pogledu karakteristika građevinskih proizvoda koji se ugrađuju i način ispunjavanja propisanih zahtjeva.

Plinifikacija

U Strateškom planu i program razvoja energetskog sektora Federacije BiH iz 2009. godine jedan od predloženih projekata od strane gospodarskog društva BH - Gas d.o.o. Sarajevo bio je "Plinifikacija grada Orašja". Ovim projektom je pored plinifikacije gradskog naselja i općine Orašje bila predviđena i plinifikacija općina Šamac i Odžak. Potrošnja prirodnog plina u ove dvije općine procijenjena je na 22 miliona m³. Plinifikacija bi se ostvarila konekcijom na plinski sistem Republike Hrvatske.

U skladu sa prijedlogom Prostornog plana Federacije Bosne i Hercegovine za period 2008 - 2028. godine određena je trasa magistralnog plinovoda koja prolazi kroz područje općine Odžak, paralelno sa autocestom na koridoru Vc. Lokacije glavnih mjerno regulacijskih stanica (GMRS) nalazile bi se u planiranoj proizvodno - poslovnoj zoni Svilaj 1 i na teritoriji općine Vukosavlje (za urbano područje Odžak). Lociranjem glavne mjerno regulacijske stanice na području naseljenog mjesta Jezero u općini Vukosavlje omogućilo bi se i varijantno rješenje dovođenja prirodnog plina na područje općine preko teritorije RS, a u skladu sa Izmjenama i dopunama Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine, te Prostornim planom općine Vukosavlje.

Za adekvatno sagledavanje ovog aspekta bila bi neophodna izrada Studije plinifikacije općine Odžak, koja bi dala potrebne parametre za ovaj vid infrastrukturne opremljenosti prostora općine, a koji bi se upotrijebili za novu plansku i projektnu dokumentaciju.

IX. PROMET

1. SISTEM PROMETA I VEZA

Poštanski promet

Na temelju člana 57. stav 7. Zakona o poštanskom prometu FBiH (Službene novine FBiH br. 76/04 i 79/15) Federalno ministarstvo prometa i komunikacija je donijelo Plan poštanske mreže Federacije BiH.

Tim se planom poštanske mreže utvrđuju načela, principi i njihova primjena u organizaciji, izgradnji, proširenju i održavanju poštanske mreže i funkcioniranja poštanskog prometa na području Federacije BiH u cilju osiguranja pravilnog i nesmetanog funkcioniranja poštanskog prometa kao jedinstvenog tehničko-tehnološkog sustava radi zadovoljenja korisnika poštanskih usluga, a posebno poštanska mreža, organizacija poštanskih ureda, organizacija središta prerade, kriteriji za otvaranje poštanskih ureda, uvjeti za zatvaranje i preseljenje poštanskih ureda, kriteriji za organizaciju središta prerade, poštanska oprema, izgradnja poštanskih objekata, organizacija prijevoza poštanskih pošiljaka, kriteriji za određivanje područja za prijam i uručenje poštanskih pošiljaka, poštanski kovčežići, kriteriji za određivanje radnog vremena poštanskih ureda, poštanski broj, kvaliteta poštanskih usluga i druga pitanja koja su utvrđena ovim planom.

Broj postojećih poštanskih jedinica – ureda za sada je zadovoljavajući za pokrivanje prostora općine Odžak, tako da u ovom momentu nema potrebe za organizacijom novih poštanskih ispostava za pružanje savremenih poštanskih usluga stanovništvu općine Odžak.

Pošto se klasični poštanski servis orijentisan na pismo neprestano smanjivao, pošta se mora orijentisati na strategiju razvoja drugih djelatnosti. Ovo je posebno postalo aktuelno nakon razdvajanja poštanskih i telekomunikacionih usluga i stvaranjem dvije nezavisne kompanije. Zato, u planskom periodu do 2035. godine, poštanski promet, pored modernizacije poslovanja, mora da ranije u svoju djelatnost uključi i druge servise.

Telekomunikacije

U narednom planskom periodu doći će do povećanja broja telefonskih pretplatnika i povećanja kapaciteta telefonskih centrala. Kapaciteti telefonskih centrala povećaću se u skladu sa potrebama za novim telefonskim priključcima.

Projekcija kapaciteta automatskih telefonskih centrala (ATC), koje će biti izgrađene, određiće se na osnovu procjene potencijalnih telefonskih pretplatnika zaokružujući kapacitete na punu vrijednost konstruktivnih jedinica. Kao normativ je da se na 100 stanovnika planira oko 36, a na 30 m² poslovnog prostora (administracija) 1 telefonski priključak.

Na osnovu planiranog broja telefonskih priključaka i na osnovu iskazanih potreba na području općine Odžak je planirano postavljanje dodatnih MSAN - ova: Ada, Bukovica, Gornja Dubica, Novi Grad, Odžak i Vrbovac. Planirane bazne stanice "HT Eronet" - a su Novo Selo, Odžak 2 - 4, Potočani i Vrbovac. S druge strane, "BH Telecom" planira izgradnju bazne stanice u užem urbanom području Odžak. Najambiciozniji plan izgradnje baznih stanica ima "m:tel". Planirane bazne stanice ovog operatera su Odžak Silos, Odžak Stadion, Odžak Donja Dubica, Odžak Dubica, Odžak Mahala, Odžak Prud, Odžak Novo Selo, Odžak Potočani, Odžak Vrbovac i Svilaj Donji.

2. POVEZANOST SISTEMA SA PROMETOM U ŠIREM OKRUŽENJU

Na teritoriji općine Odžak najznačajniji planirani cestovni pravac je autocesta na koridoru Vc, koja je u momentu izrade ovog dokumenta izvedena većim dijelom (izgradnja u periodu 2013 - 2015. godina), ali bez pristupnih prometnica i mosta preko rijeke Save. S obzirom da autocesta nije povezana sa postojećom prometnom mrežom, tretirana je kao planirana autocesta.

Od prometnica višeg ranga planirana je izgradnja dva magistralna cestovnog pravca i jednog regionalnog cestovnog pravca:

- južna veza - obilaznica oko gradskog naselja Odžak (magistralna cesta);
- sjeverna veza - obilaznica oko gradskog naselja Odžak (magistralna cesta);
- istočna veza - obilaznica oko gradskog naselja Odžak (regionalna cesta);

Za postojeću magistralnu cestu M14.1 Odžak - Brod se planiraju rekonstrukcija i sanacija.

Prilikom ukrštanja autoceste na koridoru Vc sa lokalnim cestama i sabirnim lokalnim cestama neophodno je izvršiti izmjene trasa ovih cesta, što je naznačeno i na grafičkom prilogu.

Zbog povezivanja naseljenih mjesta Brusnica Mala i Vrbovac neophodna je prekategorizacija i rekonstrukcija postojeće prometnice u lokalnu cestu. U urbanom području Odžak je planirana izgradnja lokalne ceste koja bi povezivala magistralnu cestu M14.1 i obilaznicu (južna veza) na lokalitetu Čopori.

Mrežu lokalnih cesta je potrebno redefinirati, tako da se sva naselja i gospodarski, turistički i drugi sadržaji povežu lokalnim cestama sa magistralnim i regionalnim cestama.

Sve planirane, kao i postojeće ceste je potrebno rekonstruisati, tako da se dovedu u stanje koje javne ceste te kategorije moraju zadovoljavati. Sve lokalne ceste moraju imati savremeni kolovozni zastor, dovoljnu širinu za odvijanje dvosmjernog prometa i biti izvedeni tako da zadovoljavaju sve propise i standarde koji se odnose na projektovanje i izgradnju lokalnih cesta.

Uzimajući u obzir stanje cestovne mreže na teritoriji općine Odžak, kao i stupnja razvijenosti općine u odnosu na planiranu mrežu cesta, za očekivati je da će u planskom periodu biti moguće potpuno realiziranje planirane mreže cesta na zakonom propisan način.

Ovim dokumentom je planirana rekonstrukcija i osavremenjivanje javnih staza, u skladu sa mogućnostima.

Postojeći autobusni kolodvor zadovoljava potrebe stanovnika općine Odžak u planskom periodu.

Geografski položaj općine Odžak je vrlo povoljan i neophodno je favorizovati biciklistički vid prometa s obzirom da predstavlja poseban potencijal. Upotreba automobila uzrokuje emitovanje štetnih plinova koji narušavaju kvalitet zraka u gradovima i imaju stalan negativan uticaj na ozonski omotač i klimatske promjene. Stoga treba činiti sve što se može kako bi se izbjeglo korištenje putničkih automobila, posebno na kraćim relacijama (kraćim od 5 km), te kako bi se prešlo na alternativne vidove prometa.

U skladu sa potpisanim sporazumom iz 2002. godine između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske težilo se aktivnostima za obnovu i modernizaciju plovnog puta rijeke Save, koji podrazumjeva uređenje plovnog puta i određivanje regulacijske linije rijeke Save od Račinovaca (Brčko) do Siska, čime će plovni put biti doveden u Va klasu plovnosti na dionici Brčkog do Beograda odnosno IV klasu na dionici od Brčkog do Siska. Dovođenjem plovnog puta na višu klasu plovnosti omogućila bi se sigurna i bezbjedna plovidba, a samim tim i mogućnost eventualne analize prevoza putnika i roba kao potencijala u Donjem Svilaju. U skladu sa tim postoji mogućnost izgradnje pristaništa u Donjem Svilaju, s obzirom na postojeće sadržaje (skela za prelaz preko rijeke Save i malogranični prelaz).

Na prostoru općine Odžak nije planirana izgradnja infrastrukture za druge vidove prometa (željeznički i zračni).

Realiziranjem planiranih rješenja će se ostvariti znatno bolja povezanost teritorije općine Odžak sa okruženjem. Najvažnija prometna veza sa širim okruženjem je planirana autocesta na koridoru Vc. Izgradnjom planirane obilaznice oko gradskog naselja Odžak i intervencijama na lokalnoj cestovnoj mreži dobija se kvalitetna unutrašnja povezanost teritorije općine koja će odgovoriti zahtjevima lokalnog stanovništva, kao i gospodarstva.

3. PROMETNA INFRASTRUKTURA SA ZAŠTITNIM POJASEVIMA I ZONAMA

Zaštitni pojas uz javne ceste (zaštitni cestovni pojas) je zemljišni pojas na kojem važi poseban režim građenja i uspostavlja se u cilju zaštite javne ceste i prometa na njemu od štetnih uticaja različitih aktivnosti u prostoru pored javne ceste.

Zaštitni cestovni pojas mjeri se od vanjskog ruba zemljišnog pojasa tako da je u pravilu širok sa svake strane:

- autoceste - 40 m,
- magistralne ceste - 20 m,
- regionalne ceste - 10 m,
- lokalne ceste - 5 m.

X. GOSPODARSTVO

1. RAZVOJ GOSPODARSTVA I OSNOVNI FAKTORI RAZVOJA

U planskom periodu Bosna i Hercegovina bi trebala postati članica Europske unije ili dobiti status povlaštenog partnerstva sa Europskom unijom.

Dobijanje statusa kandidata u procesu priključenja Europskoj uniji, BiH će omogućiti puni pristup sredstvima pretpristupnog "super" fonda IPA (Instrument za pretpristupnu pomoć), a time će i lokalne samouprave imati pristup ovom fondu. Nakon eventualnog priključenja Europskoj uniji BiH će stajati na raspolaganju sredstva iz strukturnih fondova EU i Kohezionog fonda EU.

Osnovni pravac razvoja gospodarskih djelatnosti definirat će tržište i preduzetnički interesi, tako da je realno očekivati nove, dosad nezastupljene gospodarske djelatnosti, iako će se gospodarski razvoj i dalje u značajnoj mjeri zasnivati na razvoju tradicionalno važnih i tržišno potvrđenih djelatnosti – poljoprivrede i prerađivačke industrije.

Kod razmatranja osnovnih faktora gospodarskog razvoja općine Odžak, kao polazna osnova služe raspoloživi ljudski resursi, materijalni i prirodni resursi.

Prvi i osnovni cilj gospodarskog razvoja je obezbijediti takav razvoj da općina poveća stupanj razvijenosti i da po većini parametara dostigne prosjek Federacije BiH i prestigine prosjek Županije. U okviru osnovne koncepcije razvoja i prostornog uređenja u oblasti gospodarstva predviđa se:

- povećanje formalne stope zaposlenosti ukupnog stanovništva na 27.5 % (5445 zaposlenih, prosječna godišnja stopa rasta od oko 2.4 % u odnosu na broj zaposlenih iz 2015. godine prema podacima županijske Službe za upošljavanje);
- povećanje bruto domaćeg proizvoda po stanovniku (prosječna godišnja stopa rasta od 5.9 %), tako da se na kraju planskog perioda dostigne prosjek Federacije (prosječna godišnja stopa rasta od 3 % uz sličnu stopu rasta populacije FBiH i općine);
- gospodarski rast prvenstveno zasnivati na ekološki prihvatljivijoj industriji, prometu, primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i proizvodnji hrane, trgovini i turizmu.

Ovo će se ostvariti kroz:

- formiranje novih proizvodno - poslovnih zona oko čvorišta autoceste na koridoru Vc;
- izgradnju industrijskih kapaciteta kao rezultata premještanja proizvodnje iz Europske unije, naročito u novim proizvodno - poslovnim zonama;
- povećanje stupnja iskorištenosti postojećih industrijskih kapaciteta i proširenje proizvodnih mogućnosti tih kapaciteta;
- izgradnju logističkih i trgovačkih centara, prvenstveno u novim proizvodno - poslovnim zonama koji bi iskoristili izuzetan geoprometni položaj općine Odžak na granici sa Europskom unijom;
- razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje u ratarstvu, povrtlarstvu, voćarstvu i stočarstvu;
- intezivniji razvoj novih turističkih grana, pored lovnog i ribolovnog turizma - tranzitnog, nautičkog, seoskog, eko i izletničkog turizma;
- razvoj sektora malih i srednjih poduzeća u oblastima prerađivačke industrije, prometa, trgovine, građevinarstva i poljoprivrede.

Jedan od osnovnih pravaca razvoja općine jeste proces bržeg razvoja sektora malih i srednjih poduzeća u privatnom vlasništvu, prvenstveno proizvodnog karaktera.

Proizvodni programi malih i srednjih poduzeća su fleksibilni i prilagodljivi brzim promjenama koje dolaze iz okruženja (tržišne i tehnološke promjene) i omogućavaju relativno lako seljenje kapitala iz jedne grane u drugu, a takođe su i lokaciono fleksibilni.

Ključni doprinosi malih i srednjih poduzeća razvoju tržišnog gospodarstva u BiH, pored otvaranja novih radnih mjesta, proističu iz njihovog iniciranja tehnoloških promjena, njihovog doprinosa stvaranju zdrave konkurencije između poduzeća, kao i stvaranju bogatstva ponude posebno na domaćem tržištu. Uprkos tome što razvoj privatnog sektora i malih i srednjih poduzeća nije uspio kompenzirati drastično smanjenje proizvodnje velikih predratnih industrijskih poduzeća, ovaj sektor je ipak danas nosilac gospodarskog razvoja. Pored djelatnosti prerade drveta, metala i plastike, gdje je broj ovih poduzeća najveći, njihov razvoj u narednom periodu treba usmjeriti u oblast prehrambene, elektronske i lake kemijske industrije, kao i oblast prometa i trgovine.

Jedan od preduvjeta za brži gospodarski razvoj u planskom periodu jeste formiranje institucionalnog okvira za podršku razvoju gospodarstva. Kao rezultat toga došlo bi do uspostavljanja sistemske komunikacije između javnog i privatnog sektora, što bi se reflektovalo kroz zajedničke razvojne projekte ova dva sektora, formiranje namjenskih fondova za podršku razvoju MSP i poljoprivrede, ali i kroz kreiranje lokalnih razvojnih planova.

Osnovni pravci razvoja turizma

Strategija razvoja turizma Federacije Bosne i Hercegovine za period 2008 - 2018. kao primarne turističke grane u Županiji Posavskoj u desetogodišnjem periodu ističe lovno – ribolovni, sportsko – rekreacijski i agroturizam. Događajni, odmorišni i kulturni turizam su identifikovani kao sekundarne turističke grane u periodu do 2018. godine.

Master plan razvoja turizma općine Odžak je u koncepciji turističke prostorne organizacije definirao šest turističkih punktova na području općine Odžak:

1. Starača Vojskova,
2. auto i moto kamp Novo Selo (nekadašnja fazanerija "Mera"),
3. "Nova lađa" Novi Grad,
4. Iovački centar Gornji Svilaj,
5. Iovačko streljište Mehića šuma Odžak,
6. malogranični prijelaz Donji Svilaj (potencijalno putničko pristanište).

U ovom dokumentu nasipi uz Savu, Bosnu i neke druge vodotoke i kanale su planirani kao "zeleni putevi", a uz istočni rub brdskog ruralnog područja su planirani "putevi šljivovice i šljive" i "putevi meda" kao višenamjenske turističke atrakcije iz domena turističkih staza i puteva (prvenstveno pješaćenje, vožnja bicikla i jahanje).

Na području općine Odžak turizam može predstavljati jednu od dopunskih gospodarskih grana u planskom periodu. Turističke grane sa najvećim potencijalom su tranzitni i nautički turizam u ravničarskom dijelu, te seoski, eko i izletnički turizam u brdskom dijelu općine, a lovni i ribolovni turizam na čitavom prostoru općine. Turistički potencijal je prvenstveno vezan za vodotok Save i brdski masiv Vučijaka, te prostor uz planiranu autocestu na koridoru Vc.

Razvoj zona posebnih turističkih predispozicija

Zone posebnih turističkih predispozicija se izdvajaju na osnovu više kriterija i to:

- sadašnja i planirana zaštićena prirodna područja i prirodni objekti (nacionalni parkovi, regionalni parkovi, spomenici prirode, zaštićeni krajobrazi),
- kulturno – povijesna dobra (arheološki lokaliteti, graditeljsko nasljeđe),
- naseljenost prostora i procjena povratka predratnog stanovništva,
- postojeći turistički kapaciteti,
- prometnice i njihova opterećenost.

Na području općine Odžak se mogu izdvojiti dvije makro zone posebnih turističkih predispozicija:

1. Zona doline rijeke Save i autoceste na koridoru Vc;
2. Zona brdskog masiva Vučijaka.

U zoni rijeke Save i autoceste na koridoru Vc je prisutan potencijal u lovnom i ribolovnom turizmu, tranzitnom (autocesta na koridoru Vc) i nautičkom turizmu (plovnost rijeke Save). Fizičko - geografske odlike zone brdskog masiva Vučijaka (brežuljkasti predio) uvjetuju potencijal u drugim turističkim granama - seoski, eko i izletnički turizam, uz zajednički lovni i ribolovni turizam.

Područja namijenjena turizmu, sportu i rekreaciji (turističke zone) nisu posebno izdvojene na području općine Odžak u planskom periodu.

Turističko – rekreacijski sadržaji kao manjinski sadržaji se mogu realizovati u okviru urbanih područja i građevinskih zemljišta izvan urbanih područja.

Razvoj tranzitnog turizma je prvenstveno vezan za izgradnju autoceste na koridoru Vc i tranzit ljudi i robe kroz područje općine Odžak. Kao komplementarna grana će se razvijati poslovni turizam.

Bolja prometna dostupnost će dovesti do bržeg razvoja već utemeljenih turističkih grana - lovnog i ribolovnog turizma.

Seoska naselja u brežuljkasto - brdskom području općine (Brusnica Mala, Gornji Svilaj, Potočani i Vrbovac) imaju potencijal za razvoj seoskog turizma i komplementarnog eko turizma na bazi autonomnog plasmana zdrave hrane. U ovom dijelu općine su prisutne i određene prirodne vrijednosti izražene u morfologiji terena i biodiverzitetu, prvenstveno izraženom u vegetacijskom pokrivaču (pojava visokih šuma), što omogućuje brži razvoj izletničkog turizma.

Rijeka Sava predstavlja veliki potencijal za razvoj nautičkog turizma kao nove turističke grane na području općine Odžak.

2. ORIJENTACIJA I RAZMJEŠTAJ GOSPODARSTVA U PROSTORU

Analiza i ocjena stanja, kao i potrebe, mogućnosti i ciljevi ukazuju na četiri generalna planska pristupa u oblasti prostorne organizacije gospodarstva.

Riječ je o sljedećim planskim pristupima:

- povećanje stupnja iskorištenosti postojećih proizvodno – poslovnih zona i gospodarskih pogona;
- izmještanje postojećih proizvodno – poslovnih zona i gospodarskih pogona ili njihovih dijelova iz ekoloških razloga;

- proširenje postojećih proizvodno – poslovnih zona i gospodarskih pogona;
- osnivanje novih proizvodno – poslovnih zona na pogodnim lokalitetima.

Zavisno od konkretnih uvjeta na samom terenu, primjenjivaće se neko od ova četiri generalna planska pristupa, ili sva četiri pristupa zajedno. Moguće su sve kombinacije ovih planskih pristupa.

Planirane proizvodno - poslovna zona su izdvojene na osnovu sljedećih faktora:

- nodalne točke u prostoru (spojne točke postojećih komunikacija, spojne točke postojećih i planiranih komunikacija, kao i planiranih komunikacija, mjesta koncentracije stanovništva i radnih mjesta, granični prelazi),
- infrastrukturna opremljenost,
- postojanje zaštićenih prirodnih područja (postojećih i planiranih) i drugih zaštitnih zona (izvorišta),
- postojanje značajnih kulturno – povijesnih dobara,
- prijedlozi iz prostorno – planske dokumentacije nižeg reda,
- prijedlozi iz općinske strategije razvoja.

Na području općine Odžak se planiraju četiri nove proizvodno – poslovne zone.

Tabela 11: Planirane proizvodno - poslovne zona na području općine Odžak

PROIZVODNO - POSLOVNA ZONA	NASELJENO MJESTO	POVRŠINA (ha)	BROJ ZAPOSLENIH 2035. GODINE	GUSTINA ZAPOSLENOSTI 2035. GODINE (zaposlenih/ha)
Poduzetnička zona "Sjever"	Odžak	46.47	2323	50.00
Svilaj 1	Novi Grad	47.49	2375	50.00
Svilaj 2	Donji Svilaj, Novi Grad	100.28	5014	50.00
Svilaj 3	Donji Svilaj	55.53	2776	50.00
UKUPNO		249.76	12488	50.00

Njihova ukupna površina iznosi 249.76 ha, sa kapacitetom od čak 12488 zaposlenih pri gustini zaposlenosti od 50 zaposlenih/ha. Ovaj kapacitet planiranih proizvodno – poslovnih zona daleko prevazilazi ponudu radne snage izražene u broju nezaposlenih pri Službi za upošljavanje ne samo na području općine Odžak, već i čitave Županije Posavske. Zbog toga se može zaključiti da će predmetne zone, prvenstveno tri zone oko graničnog prijelaza i čvorišta autoceste u Svilaju imati regionalni karakter, jer će privlačiti radnu snagu i iz Hrvatske, te susjednih općina RS.

U planiranim proizvodno – poslovnim zonama u Donjem Svilaju i Novom Gradu (Svilaj 1 – 3) bi se trebali smjestiti lokaciono fleksibilni industrijski kapaciteti (prehrambena industrija, prerada kemijskih proizvoda, metaloprerađivačka, elektronska industrija itd.); drvna industrija, prerada nemetala; kao i tržišni i logistički centri.

Poduzetnička zona "Sjever" će imati izraženiju proizvodnu funkciju u odnosu na zone oko graničnog prijelaza sa sličnom orijentacijom na lokaciono fleksibilne industrijske kapacitete.

Iako su u Prostornoj osnovi Prostornog plana područja posebnih obilježja od značaja za Federaciju BiH "Autocesta na Koridoru Vc" na području općine Odžak izdvojene dvije nove radne zone uz čvorište Odžak – Ražljevi 1 i 2, ukupne površine 19.15 ha, one nisu preuzete zbog imovinsko – pravnih odnosa (dominatno privatno vlasništvo) i obrađenosti poljoprivrednog zemljišta, te prvenstveno nepostojanja buduće tražnje za proizvodno – poslovnim zonama nakon aktiviranja proizvodno - poslovnih zona u Svilaju.

U prvom petogodištu planskog perioda treba očekivati revitalizaciju braunfield lokacije na području naseljenog mjesta Novi Grad u smjeru vraćanja i djelimične transformacije ranije namjene. Zbog toga bi se u okviru ove proizvodno – poslovne zone prvenstveno locirale agroindustrija i industrija građevinskog materijala.

3. OCJENA GOSPODARSKIH AKTIVNOSTI SA STANOVIŠTA UTICAJA NA OKOLIŠ

U planiranim proizvodno – poslovnim zonama u Donjem Svilaju i Novom Gradu (Svilaj 1 – 3) bi se trebali smjestiti lokaciono fleksibilni industrijski kapaciteti (prehrambena industrija, prerada kemijskih proizvoda, metaloprerađivačka, elektronska industrija itd.); drvna industrija, prerada nemetala; kao i tržišni i logistički centri, koji imaju srednji uticaj na okoliš općinske razine. U poduzetničkoj zoni "Sjever" se zbog slične orijentacije na lokaciono fleksibilne industrijske kapacitete očekuje srednji uticaj na okoliš općinske razine. Agroindustrija i industrija građevinskog materijala u revitalizovanoj proizvodno – poslovnoj zoni Novi Grad bi takođe trebale imati srednji uticaj na okoliš općinske razine.

4. RAZVOJ INDUSTRIJSKIH ZONA, SLOBODNIH CARINSKIH ZONA I DR.

Industrijske zone na području općine Odžak razvijajuće se na prostoru postojećih i planiranih proizvodno - poslovnih zona.

U okviru jedne od proizvodno - poslovnih zona u Donjem Svilaju i Novom Gradu (Svilaj 1 – 3) moguće je uspostavljanje slobodne carinske zone, čime će se dodatno iskoristiti njihov položaj uz granični prijelaz.

XI. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

1. BILANSI POTREBA

Bilans potreba u oblasti društvenih djelatnosti na području općine Odžak uvjetovani su normativima (srednja vrijednost) za pojedine vrste društvenih djelatnosti i projektovanim brojem stanovnika 2035. godine.

Tabela 12: Bilans potreba u oblasti društvenih djelatnosti na području općine Odžak 2035. godine (neto korisna površina)

Vrsta djelatnosti	Srednja vrijednost normativa (m ² /st)	Površina prema normativima (m ²)	Sadašnja površina (m ²)	Potrebna površina (m ²)
Predškolsko obrazovanje	0.06	1188	300	888
Osnovno obrazovanje*	0.45	8911	7585	1326
Srednje obrazovanje*	0.18	3565	3299	266
Kultura	0.15	2970	5116	0
Zdravstvo	0.15	2970	2582	388
Socijalna zaštita starijih osoba	0.05	990	650	340
Uprava	0.1	1980	3311	0
Sport	1.4	27724	98826	0
UKUPNO	2.48	49110	121369	3208

*Jednosmjenski rad

Iz prethodne tabele je evidentno da je određeni manjak neto korisne površine objekata društvenih djelatnosti prisutan u oblastima obrazovanja, zdravstva i socijalne zaštite starijih osoba.

2. PROSTORNI RAZMJEŠTAJ DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Za definiranje prostornog razmještaja planiranih društvenih djelatnosti, pored normativa, ključni elementi su prostorni razmještaj postojećih javnih službi i prostorne udaljenosti do objekata javnih službi.

Obrazovanje

U planskom periodu, u skladu sa pozitivnim demografskim trendovima, moguće je ponovno funkcioniranje osnovne škole u Gornjem Svilaju kao devetorazredne osnovne škole i pretvaranje područne škole u Gornjoj Dubici u devetorazrednu osnovnu školu (varijantno rješenje - obnova nekadašnje osmorazredne osnovne škole u Donjoj Dubici).

Takođe, s obzirom na predviđeno povećanje veličine školoobaveznog kontingenta i uvođenje jednosmjenskog rada u školama, planira se izgradnja nove osnovne škole u gradskom naselju Odžak kapaciteta 500 - 800 učenika, te povećanje kapaciteta srednje škole.

S obzirom da vrtić "Paula Cerveto" Odžak generalno ne zadovoljava postojeće potrebe, planira se povećanje kapaciteta postojećeg, te izgradnja novog vrtića u gradskom naselju Odžak.

Kultura

U vremenskom horizontu plana deficit kulturnih sadržaja u gradskom naselju treba eliminisati formiranjem Zavičajnog muzeja u obnovljenom objektu Male Vijećnice u gradskom naselju. U ovom objektu bi se mogla smjestiti i gradska knjižnica.

U planiranom lokalnom centru Gornja Dubica je potrebno izgraditi manji društveni dom (neto korisne površine 150 – 300 m²).

Socijalno staranje

Starenje stanovništva u vremenskom horizontu plana uvjetuju uspostavljanje staračkog doma kapaciteta do 50 mjesta u gradskom naselju Odžak.

Uprava

S obzirom da na teritoriji općine ne postoje mjesni uredi, potrebno je planirati mjesne urede u Donjem Svilaju i Gornjoj Dubici kao budućim lokalnim centrima.

Sport

U planskom periodu, u pogledu sportskih sadržaja, naglasak bi prvenstveno trebao biti na izgradnji fiskulturnih sala uz područne škole, te rekonstrukciji i proširenju postojećih fiskulturnih sala. Prioritet je izgradnja fiskulturne sale u Gornjoj Dubici (varijantno rješenje - rekonstrukcija postojeće fiskulturne sale u Donjoj Dubici) i proširenje fiskulturne sale u Gornjem Svilaju.

U naseljenom mjestu Brusnica Mala je planirana izgradnja otvorenog sportskog terena (univerzalna površina).

XII. POSEBNO ZAŠTIĆENI PROSTORI

1. ZAŠTIĆENA PODRUČJA PRIRODE

Osnovna koncepcija prostornog razvoja općine Odžak sa aspekta zaštite prirode zasnovana je na identifikaciji prirodnih vrijednosti i njihovog stavljanja pod zaštitu, a u cilju povećanja učešća zaštićenih područja prirode na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, što i jeste osnovna preporuka svjetskih i europskih direktiva koje uređuju ovu oblast. U tom pogledu su značajne Direktiva o staništima i Direktiva o pticama koje predstavljaju osnovu politike očuvanja prirode Europske unije, a iz čega je proistekla ekološka mreža Natura 2000. Ova ekološka mreža je sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i staništa Europske unije. Na prostoru općine Odžak se prostiru dijelovi dva potencijalna Natura 2000 područja - rijeka Sava FBiH i rijeka Sava RS. Ova područja obuhvataju inundacije rijeka Save i Bosne, baru Starača Vojskova, te predjele Kadar i Lanovača u Gornjem Svilaju. Njihova ukupna površina iznosi 1593.72 ha.

Generalno, zaštićena područja prirode na području općine Odžak su izdvojena prvenstveno na osnovu planskih rješenja iz ranije prostorno - planske dokumentacije. Treba naglasiti da zaštićeni krajobraz Vučijak predstavlja nastavak zaštićenog područja prirode sa istim nazivom iz susjedne općine Vukosavlje koje je takođe bilo planirano u Prostornom planu Bosne i Hercegovine iz 1989. godine. Shodno tome predviđeno je izdvajanje dva zaštićena područja prirode iz kategorije zaštićeni krajobraz (kategorija V) na prostoru općine Odžak.

Tabela 13: Planirani zaštićeni krajobrazi na području općine Odžak

Redni broj	Naziv zaštićenog krajobraza	Kriteriji za izdvajanje	Naseljena mjesta	Površina (ha)
1.	Starača Vojskova	Močvarno stanište, biodiverzitet	Donja Dubica, Prud	321.21
2.	Vučijak	Šumska vegetacija, biodiverzitet, kulturno nasljeđe	Brusnica Mala, Donji Svilaj, Gornji Svilaj, Potočani, Vrbovac	817.85
UKUPNO				1139.05

Ukupna površina planiranih zaštićenih krajobraza iznosi 1139.05 ha, odnosno 6.93 % površine općine Odžak.

Eventualne bafer zone, plan upravljanja i upravitelj definiraće se kroz izradu odgovarajućih studija i rješenja od strane Zavoda za zaštitu spomenika Federacije BiH.

2. POSEBNO VRIJEDNA PODRUČJA KULTURNO - POVIJESNOG NASLJEĐA

Na području općine Odžak nije planirano izdvajanje posebno vrijednih područja kulturno - povijesnog nasljeđa, pošto ne postoje značajne koncentracije objekata i lokaliteta kulturno - povijesnog nasljeđa koje bi se mogle izdvojiti u okviru zasebnih prostornih cjelina.

3. PODRUČJA NAMJENJENA TURIZMU I REKREACIJI

Formiranje posebnih turističko - rekreacijskih zona se ne planira na prostoru općine Odžak. Ove djelatnosti i funkcije će se odvijati u okviru definiranih urbanih područja i građevinskih zemljišta van urbanih područja, prvenstveno u sjeverozapadnom dijelu općine.

4. UGROŽENA PODRUČJA

Prostor općine Odžak je trenutno najviše ugrožen velikim vodama rijeka Save i Bosne. Realiziranjem planiranih mjera iz oblasti zaštite od voda ugroženost velikim vodama će biti svedena na minimum i generalno ograničena na nebranjeno područje uz Savu i Bosnu. U okviru nestabilnih terena u inženjerskogeološkom smislu na području naseljenih mjesta Brusnica Mala i Vrbovac nije planirano širenje građevinskih zemljišta van urbanih područja.

5. PODRUČJA POSEBNE NAMJENE

Na području općine Odžak kao područja od posebnog značaja za općinu izdvajaju se:

- proizvodno - poslovne zone Svilaj 1 - 3,
- proizvodno - poslovna zona Novi Grad,
- zaštićeni krajobraz Starača Vojskova,
- zaštićeni krajobraz Vučijak.

6. PODRUČJA PLANIRANA ZA DALJNI RAZVOJ

Prostorne cjeline rezervirane za budući razvoj su:

- proizvodno - poslovne zone Svilaj 1 - 3 sa namjenom proizvodno - poslovna zona,
- proizvodno - poslovna zona Novi Grad sa namjenom proizvodno - poslovna zona (revitalizacija braunfilda),
- poduzetnička zona "Sjever" sa namjenom proizvodno - poslovna zona,
- koridori svih planiranih prometnica, uključujući i zakonom propisani zaštitni pojas.

XIII. ZAŠTITA I UNAPRIJEĐENJE OKOLIŠA

1. SPRIJEČAVANJE NEGATIVNIH UTJECAJA NA OKOLIŠ

Svaka gospodarska ekspanzija i urbanizacija neminovno sa sobom nose opasnosti po okoliš i njegovu degradaciju.

Da bi se obezbijedio adekvatan kvalitet okoliša na jednoj teritoriji neophodno je sprovesti niz konkretnih mjera zaštite kako bi se već postojeći kvalitet održao ili da bi se postojeća degradacija dovela na razinu održivog.

Mjere se mogu podjeliti na pravno - normativne mjere, tehničko - tehnološke, prostorno - planske, ekonomske itd.

Generalne mjere u oblasti zaštite okoliša su:

- donošenje općinskih dokumenata iz oblasti zaštite i unaprijeđenja okoliša (općinski plan zaštite prirode; općinski program zaštite zraka; općinski plan upravljanja čvrstim otpadom);
- izrada katastra zagađivača i stalno ažuriranje od strane nadležnih, pri čemu je naročito važno ustanovljavanje mjernih punktova zagađivanja i uvjeta praćenja zagađivanja;
- uspostavljenje monitoringa kvaliteta svih segmenata okoliša (voda, zrak, tlo, buka, zračenje i slično);
- zabrana i ograničenje gradnje objekata koji su potencijalni zagađivači u zonama stanovanja, društvenih, turističko - rekreacijskih, prosvjetnih i drugih centara aktivnosti;
- prilagođavanje tehničkih i proizvodnih procesa u industriji i proizvodnji energije zahtjevima i uvjetima zaštite od zagađenja okoliša, kako se štetni uticaji ne bi širili na okolinu;
- širenje gradskog kanalizacionog sistema i izgradnja manjih kanalizacionih sistema u lokalnim centrima Donji Svilaj i Gornja Dubica i planiranim proizvodno - poslovnim zonama;
- izgradnja sanitarno ispravnih septičkih jama u seoskim naseljima koja nisu obuhvaćena izgradnjom kanalizacije;
- plinifikacija područja općine Odžak, prvenstveno urbanog područja Odžak;
- pravilan izbor lokacije (naročito proizvodnih objekata) uz poštovanje mezo i mikroklimatskih karakteristika prostora;
- dovođenje upotrebe pesticida, herbicida i umjetnih gnojiva, primjenom savremenih agrotehničkih mjera, na razinu potrošnje koja će zadovoljavati kako potrebe u poljoprivredi, tako i standarde u zaštiti okoliša;
- planska i organizirana eksploatacija šljunka u priobalju vodotokova;
- odvoženje otpada na regionalnu sanitarnu deponiju (grad Doboj ili općina Orašje) uz prethodnu minimizaciju, prvenstveno izdvajanjem (odvajanjem) korisnih komponenti na izvoru (primarna selekcija otpada) ili u okviru transfer stanice/centra za upravljanje otpadom;
- remedijacija postojeće općinske deponije komunalnog otpada na lokalitetu Krčevine nakon uspostavljanja odvoženja otpada na regionalnu sanitarnu deponiju;
- odvoženje otpada animalnog porijekla u središnju kafileriju za prostor BiH (okvirna lokacija - područje jedinica lokalne samouprave Zenica, Kakanj i Visoko);
- uspostavljanje efikasnog sistema prikupljanja čvrstog otpada koji bi funkcionirao na što većem prostoru općine i samim tim opsluživao veći broj stanovnika.

2. MJERE ZAŠTITE OD ZAGAĐIVANJA VODE, ZRAKA I TLA

Zaštita vode

Obzirom da se na području općine Odžak nalaze izvorišta vode za piće koja po svom kvantitetu i kvalitetu imaju veliki značaj, neophodno je posvetiti posebnu pažnju očuvanju kvaliteta voda, te smanjenju i eliminisanju postojećih i potencijalnih izvora negativnih uticaja na kvalitet voda.

U cilju zaštite vode neophodno je sprovesti sljedeće mjere:

- obezbjeđenje kvalitetne vode za vodosnabdijevanje stanovništva i ostale namjene održavanjem opreme i provođenjem monitoringa;
- održavanje vodotokova u propisanoj kategoriji kvaliteta (Sava - druga kategorija i Bosna - treća kategorija; prema Uredbi o kategorizaciji vodotoka - Službeni list SR BiH 42/67).
- širenje gradskog kanalizacionog sistema i izgradnja manjih kanalizacionih sistema u lokalnim centrima Donji Svilaj i Gornja Dubica i planiranim proizvodno - poslovnim zonama;
- prečišćavanje industrijskih otpadnih voda na postrojenjima za predtretman otpadnih voda, do propisane razine kvaliteta, prije upuštanja u kanalizacioni sistem;
- izgradnja sanitarno ispravnih septičkih jama;
- realiziranje programa sanitarne zaštite gradskog izvorišta Odžak, te definiranje zona sanitarne zaštite ostalih izvorišta namjenjenih za snabdijevanje vodom;
- zaštita od štetnog djelovanja voda (prvenstveno rijeka Save i Bosne);
- odvoženje komunalnog otpada na regionalnu sanitarnu deponiju;
- sprečavanje odlaganja otpada u vodotokove;
- sanacija postojećih divljih deponija uz vodotokove;
- uspostavljenje monitoringa kvaliteta površinskih i podzemnih voda.

Zaštita zraka

Iako kvantitativni podaci monitoringa zraka nedostaju, na području općine Odžak moguće je konstatovati prisutnost određenih izvora potencijalnog zagađenja.

U cilju zaštite zraka neophodno je sprovesti sljedeće mjere:

- razvoj plinifikacionog sistema sa što većim brojem priključenih objekata;
- povećavanje energetske efikasnosti, veće korištenje obnovljivih izvora energije, te unapređenje šumskih ekosistema u cilju smanjivanja emisije;
- iznalaženje i realiziranje arhitektonskih, građevinskih i hortikulturnih rješenja između prometnica, stambenih i radnih zona i objekata u planovima nižeg reda;
- vršenje kontrole vozila na tehničkom pregledu saglasno propisima o bezbjednosti prometa u odnosu na dozvoljene količine izduvnih plinova;
- stvaranje katastra zagađivača u cilju bolje kontrole kvaliteta zraka, koji treba dinamički obnavljati;
- obezbjeđivanje monitoringa kvaliteta zraka za praćenje osnovnih zagađujućih materija (SO i čađ, taložne materije, suspendovane čestice, CO i NO_x) na području cijele općine;
- povremeno mjerenje specifičnih zagađujućih materija iz prometa;
- povremeno mjerenje specifičnih zagađujućih materija iz industrijskih i drugih proizvodnih objekata koji ugrožavaju kvalitet zraka;
- predviđanje maksimalnog ozelenjavanja slobodnih površina, kako javnih površina, tako okućnica individualnih stambenih objekata u planovima nižeg reda;
- uspostavljenje zaštitnih drvoreda i drugih vidova čvrstih barijera prilikom projektovanja i izvođenja prometnica za zaštitu od individualnih plinova, prašine i buke iz prometa;

- provođenje procjene uticaja na okoliš pri realiziranju novih ili rekonstrukciji postojećih gospodarskih pogona koji mogu ugroziti kvalitet zraka;
- onemogućavanje tretmana komunalnog otpada nepropisnim spaljivanjem (emisija štetnih plinova);
- obezbjeđenje komunalne higijene.

Zaštita tla

Degradacija zemljišta može biti posledica prirodnih i antropogenih činilaca koji dovode do pogoršanja karakteristika zemljišta i njegovih funkcija, a nekada i do potpunog gubitka.

Degradacija i zagađivanje zemljišta na području općine Odžak nastaje usljed kemijskih zagađivača koji dopijevaju u zemljište kao rezultat zagađivanja zraka, industrijskog zagađivanja vodotoka, komunalnih i poljoprivrednih otpadnih voda, nekontrolisanog odlaganja komunalnog otpada, kao i na mjestima različitih akcidenata.

Zaštita zemljišta će se postići sprovođenjem sljedećih mjera:

- zakonsko regulisanje i zaustavljanje procesa bespravne gradnje objekata i sa tim povezanog procesa zauzimanja poljoprivrednog zemljišta;
- stručna primjena pesticida i mineralnih gnojiva i stroga kontrola njihove upotrebe od strane stručnih službi (umanjivanje njihovog štetnog dejstva na izmjene kemijskog sastava tla);
- podsticanje organsko – biološke poljoprivredne proizvodnje informisanjem i edukacijom;
- regulisanje septičkih jama graditeljskim zahvatima što će umanjiti opasnost od potencijalnog zagađivanja tla i podzemnih voda;
- regulisanje otpadnih voda svih zagađivača u cilju sprečavanja promjene kemizma tla i prodiranja zagađivača u podzemlje;
- primjena odgovarajućih tehničko-tehnoloških rješenja u kotlovnica (ugradnja prečistača otpadnih plinova i čađi) kojima se smanjuje uticaj na aerozagađenje, kao i taloženje čvrstih materija iz zraka na tlo;
- rekultivacija rudnog zemljišta i sanacija napuštenih eksploatacionih mjesta u skladu sa Zakonom o rudarstvu FBiH (prvenstveno šljunkara);
- sanacija postojeće općinske deponije komunalnog otpada na lokalitetu Krčevine;
- sprečavanje nelegalne i nekontrolisane eksploatacije šuma u cilju sprečavanja gubitka zemljišta.
- smanjivanje erozionih procesa koji nastaju pod uticajem antropogenog djelovanja i preduzimanje antierozivnih mjera;
- regulacija vodotoka radi sprečavanja plavljenja;
- deminiranje područja zagađenih minama (prvenstveno rizičnih minskih površina).

3. PODRUČJA I MJERE SANACIJE

Jedino veće područje planirano za sanaciju na području općine Odžak je glinište u blizini napuštene crijepane na području naseljenog mjesta Novi Grad. Njegova površina iznosi 2.37 ha.

4. PROCJENA STANJA DO KRAJA PLANSKOG PERIODA

U planskom periodu novi negativni uticaji na okoliš na području općine Odžak se mogu očekivati od sljedećih izvora zagađenja:

- točkasti zagađivači (prvenstveno nova industrijska postrojenja koja emituju zagađenje, kao i kotlovnice),

- linijski zagađivači (autocesta na koridoru Vc, obilaznica oko Odžaka),
- površinski zagađivači (proizvodno - poslovne zone Svilaj 1 - 3, Novi Grad, poduzetnička zona "Sjever").

Stanje okoliša do kraja planskog perioda trebala bi ostati na zadovoljavajućoj razini primjenom sljedećih konkretnih mjera zaštite:

- odvoženje komunalnog otpada na regionalnu sanitarnu deponiju (grad Doboj ili općina Orašje),
- remedijacija postojeće deponije komunalnog otpada na lokalitetu Krčevine (moguća lokacija buduće transfer stanice),
- širenje gradskog kanalizacionog sistema i izgradnja manjih kanalizacionih sistema u lokalnim centrima Donji Svilaj i Gornja Dubica i planiranim proizvodno - poslovnim zonama,
- plinifikacija područja općine Odžak, prvenstveno urbanog područja Odžak.

XIV. ZAŠTITA I REVITALIZACIJA KULTURNO - POVIJESNOG I PRIRODNOG NASLJEĐA I NJIHOVA EKONOMSKA VALORIZACIJA

Posebne mjere u oblasti kulturnog nasljeđa su:

- zaštita i očuvanje arheoloških lokaliteta kao kulturnih dobara,
- provođenje mjera tehničke i fizičke zaštite svih objekata kulturno - povijesnog nasljeđa (prvenstveno utvrđivanjem zaštitnih zona),
- stavljanje pod formalnu zaštitu značajnih objekata kulturno - povijesnog nasljeđa,
- završavanje rekonstrukcije i revitalizacije objekta Male vijećnice u Odžaku,
- uspostavljanje informacionog sistema u oblasti zaštite kulturno - povijesnog nasljeđa,
- obezbjeđenje monitoringa ukupnog kulturno - povijesnog nasljeđa,
- uključivanje kulturnih dobara u planove razvoja općine Odžak (prije svega turizam - seoski, eko, izletnički, kulturno - manifestacioni, nautički i tranzitni).

Posebne mjere za zaštitu biodiverziteta i prirodnih vrijednosti su:

- aktivni monitoring širokog obuhvata, predviđanje i kanalisanje svih promjena, uz striktnu primjenu zakonskih i drugih mjera zasnovanih na znanstveno dokazivim činjenicama,
- prioritarno pristupanje izradi jedinstvenog informacionog sistema za sve komponente očuvanja i zaštite biodiverziteta u zaštićenom području,
- prihvatanje i sprovođenje međunarodnih standarda i kriterija iz oblasti zaštite i očuvanja biološke raznovrsnosti,
- formiranje i finansiranje istraživačkih timova koji bi podigli razinu istraženosti nedovoljno proučenih taksona i područja,
- povećanje nadležnosti i efikasnosti postojećih službi zaštite i kontrole,
- insistiranje u eksploataciji šuma na takvim zahvatima koji bi omogućili opstanak i brže naseljavanje životinjskih vrsta (pošumljavanje autohtonim vrstama, obogaćivanje kata žbunja, smanjenje uznemiravanja),
- izdvajanje područja za reprodukciju sa potpunom zabranom pristupa,
- pojačanje stručne podrške i suradnje za usavršavanje (obučavanje), kao i obrazovanja i kampanje uticaja na javno mnjenje,
- usaglašavanje razvojnih planova i politike korištenja prirodnih resursa sa strategijom i planovima očuvanja biodiverziteta,
- realiziranje prioriternih projekata očuvanja,
- uključivanje u međunarodne programe i prihvatanje međunarodnih pravnih instrumenata u oblasti očuvanja biodiverziteta i prirodnih vrijednosti.

XV. MINSKA POLJA

1. PODRUČJA I MJERE SANACIJE

Jedan od najkompleksnijih zahtjeva jeste identifikacija, a potom i čišćenje zagađenog područja od mina. U oblasti zaštite od neeksplozivnih ubojnih sredstava i mina na području općine Odžak potrebno je preduzeti sljedeće mjere:

- vršenje stalne edukacije stanovništva (pismenim i usmenim metodama, preko elektronskih medija) u pogledu opasnosti od zaostalih mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava;
- obilježavanje kontaminiranih zona (minskih polja);
- uklanjanje svih minskih polja do 2030. godine u koordinaciji sa Centrom za uklanjanje mina u BiH;
- prevođenje svih sumnjivih minskih površina u područja bez rizika u koordinaciji sa sa Centrom za uklanjanje mina u BiH do 2030. godine;
- davanje prioriteta u deminiranju planiranoj proizvodno - poslovnoj zoni Svilaj 1.

2. ETAPE REALIZIRANJA DEMINIRANJA

Zbog dugotrajnog i skupog procesa deminiranja potrebno je uraditi tkz. etapne planove, kao podstrategije kod izrade planova za deminiranje. Naročito je važno u postupku realiziranja deminiranja voditi računa o prioritetnim područjima i to:

- planirane proizvodno - poslovne zone,
- građevinska zemljišta u sklopu urbanih područja ili izvan njih sa stanovanjem,
- građevinska zemljišta sa gospodarskim kompleksima,
- područja značajna za razvoj poljoprivrede,
- područja značajna za druge namjene.

Navedena područja trebaju biti obuhvaćena prvom etapom deminiranja do 2020. godine.

XVI. UGROŽENOST PODRUČJA

1. PROCJENA UGROŽENOSTI PODRUČJA OD RATNIH DEJSTAVA, ELEMENTARNIH NEPOGODA I TEHNIČKIH KATASTROFA DO KRAJA PLANSKOG PERIODA

Na području općine Odžak mogu nastati prirodne, tehničko-tehnološke i druge nesreće koje mogu ugroziti život i zdravlje većeg broja ljudi i izazvati materijalne štete većeg obima.

Prijedlogom Prostornog plana FBiH za period 2008 - 2028. godine kao opasnosti za područje općine Odžak su izdvojeni:

- poplave,
- suše,
- požari,
- tuča (grad, led).

U planskom periodu kao nova opasnost pojaviće se rušenje brana, pošto je na dijelu toka rijeke Bosne na području RS od Doboja prema ušću planirana izgradnja 7 protočnih hidroelektrana.

2. MJERE ZA OGRANIČAVANJE NEGATIVNIH EFEKATA PRIRODNIH I LJUDSKIM DJELOVANJEM IZAZVANIH NEPOGODA I KATASTROFA

Osnovna načela i opredjeljenja

Svi oblici zaštite i spašavanja moraju se provoditi u skladu s načelima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi, životinja, kulturnih dobara i okoliša od opasnih uticaja prirodnih i drugih nesreća, te u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama (Ženevskom konvencijom o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba iz 1949. godine, kao i Dopunskim protokolom o Ženevskim konvencijama iz 1977. godine, Konvencijom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1954. godine, Drugim protokolom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1999. godine, Konvencijom o zabrani upotrebe sredstava za promjenu okoline u vojne i druge neprijateljske svrhe iz 1976. godine, Dopunskim protokolom ženevskih konvencija i preporuka u svijetu prihvaćene rezolucije 46/182 iz 1991. godine o jačanju i koordinaciji humanitarne pomoći UN, koja uključuje glavna načela provođenja humanitarne pomoći UN i zemalja članica i preporuke u provođenju specifičnih mjera prevencije i pripravnosti za brz i koordinisan odgovor u prirodnim i drugim nesrećama, kao i neobavezujućih preporuka iz Osla, a koja obuhvaćaju načela, mehanizme i procedure koje se odnose na djelovanje vojno - civilnih snaga u mirnodopskim prirodnim i drugim nesrećama) i načelima proisteklim iz Zakona o zaštiti i spašavanju i drugim propisima iz ove oblasti.

Područja razvoja sistema zaštite i spašavanja

Koncept strateškog programiranja i planiranja razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara se stručno, metodski i logički podrazumijeva u okviru dvije faze i u pet (5) međusobno povezanih područja razvoja i to:

Faza smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj i drugoj nesreći:

- prevencija od prirodnih i drugih nesreća,
- ublažavanje kao dio područja prevencije,
- pripravnost/spremnost za odgovor na vanredne situacije.

Faza odgovora i oporavka nakon prirodne ili druge nesreće obuhvata:

- odgovor,
- oporavak.

Prevenција od prirodnih i drugih nesreća

Prevenција kao razvojno područje zaštite i spašavanja jeste središnja točka aktivnosti nosilaca planiranja institucija javne vlasti, pravnih lica i građana u pripremama društvene zajednice za odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Cilj prevencije od prirodnih i drugih nesreća, u djelokrugu rada i odgovornosti svih nosilaca planiranja je sprečavanje, onemogućavanje i smanjenje rizika i izvora ugrožavanja, te sprečavanje i ublažavanje posljedica tih nesreća.

Na osnovu zakonskog djelokruga rada, nadležna ministarstava i druga organi uprave u Federaciji BiH, kantonu/županiji i jedinici lokalne samouprave obavezni su planirati i provoditi prevenciju od prirodnih i drugih nesreća jednako kao i građani, strukovna udruženja građana, organizacije civilnog društva i druge organizacije u skladu sa njihovoj djelatnosti.

Planiranje mjera prevencije ostvaruje se kroz programe i planove zaštite od prirodnih i drugih nesreća u okviru razvojnih ciklusa za pojedine djelatnosti.

Provođenje preventivnih mjera naročito je važno:

- u oblasti zakonodavstva,
- u oblasti zaštite zdravlja ljudi (epidemije),
- u oblasti planiranja prostornog razvoja, građenja i urbanizma (zaštita od zemljotresa, rušenja, odrona, klizanja i slijeganja tla),
- u oblasti zaštite okoliša, šuma i voda, bilja i biljnih proizvoda (upravljanje otpadom, biljne bolesti i štetočine, požari, poplave, prelijevanje brana na akumulacijama, protivgradna zaštita, oluja i mraz),
- u oblasti energetike, rudarstva i industrije (rudarske nesreće, eksplozije, plinova i opasnih materija),
- u oblasti protivpožarne zaštite i vatrogastva (šumski i drugi požari, eksplozije plinova i opasnih materija),
- u oblasti zaštite životinja i namirnica životinjskog porijekla (epizootije, zoonoze),
- u oblasti radijacione, kemijske i biološke zaštite (radijaciono i drugo onečišćenje zraka, vode i tla),
- u oblasti prometa i komunikacija u cestovnom, željezničkom, zračnom i prometu na vodi,
- rizici uslijed visokog snijega i velikih snježnih nanosa,
- rizik od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Mjere zaštite od elementarnih nepogoda

U oblasti zaštite od elementarnih nepogoda potrebno je preduzeti sljedeće mjere:

- striktna primjena propisa o aseizmičkoj gradnji;
- zabrana izgradnje stambenih i gospodarskih objekata na terenima sklonim klizanju (dijelovi područja naseljenih mjesta Brusnica Mala i Vrbovac);
- nadvišenje postojećih nasipa uz rijeke Savu i Bosnu i produžavanje Bosanskog nasipa prema Modriči (Stari modrički most - Neteka) sa izgradnjom pratećih ustava i crpnih stanica;
- sanacija i rekonstrukcija hidromelioracione mreže;

- uspostavljanje sistema protivgradne zaštite na čitavoj teritoriji općine Odžak.

Mjere zaštite od požara i eksplozija

U oblasti zaštite od požara i eksplozija potrebno je preduzeti sljedeće mjere:

- striktna primjena protivpožarnih propisa sa naročitim naglaskom na urbanističku regulaciju (urbanističke mjere zaštite);
- izrada šumskih planova za zaštitu od požara sa naročitim naglaskom na izgradnju protivpožarnih puteva;
- izrada planova transporta eksplozivnih i zapaljivih materija, kao i planova zaštite od udesa.

Mjere zaštite od mina i ratnih dejstava

U oblasti zaštite od mina i ratnih dejstava potrebno je preduzeti sljedeće mjere:

- deminiranje cjelokupnog prostora općine, uključujući potpunu redukciju sumnjivih minskih površina;
- izgradnja namjenskog skloništa osnovne zaštite u gradskom naselju Odžak kapaciteta do 500 osoba;
- uklanjanje nedostataka i oštećenja u postojećim skloništima;
- određivanje skloništa dopunske zaštite, prvenstveno u objektima poduzeća, kao i u adekvatnim prirodnim objektima;
- izrada planova za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara.

XVII. OSNOVNA NAMJENA PROSTORA I POJEDINIH PODRUČJA - SINTEZNA PROJEKCIJA

1. OSNOVNA NAMJENA PROSTORA

Osnovni koncept prostornog razvoja općine Odžak u periodu do 2035. godine bazira se na planiranoj mreži naselja (model policentričnog razvoja) i razvoju industrije, prometa, poljoprivrede, trgovine, građevinarstva, turizma, energetike, rudarstva, šumarstva i vodoprivrede na predmetnom prostoru, kao i na planskim rješenjima u sferi zaštite prirode i ekologije.

Kod utvrđivanja kategorija namjene prostora korištena je kombinacija dva principa: princip dominantne namjene prostora i princip isključive namjene prostora (građevinska zemljišta van urbanih područja i proizvodno - poslovne zone). Kategorije namjene prostora su:

- urbana područja,
- građevinska zemljišta van urbanih područja,
- proizvodno – poslovne zone,
- poljoprivredno zemljište,
- šumsko zemljište,
- vodene površine.

Urbana područja na teritoriji općine Odžak su Donja Dubica, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Gornji Svilaj, Novi Grad, Novo Selo, Odžak, Posavska Mahala, Potočani, Prud, Vojskova, Vrbovac i Zorice.

Građevinska zemljišta van urbanih područja se nalaze na području svih naseljenih mjesta osim naseljenog mjesta Bosanski Šamac.

Proizvodne – poslovne zone Svilaj 1 - 3 i Novi Grad su izdvojene kao posebna namjena, pošto ne ulaze u sastav urbanih područja.

Poljoprivredno zemljište obuhvata kategorije oranica, livada, kultivisanog zemljišta (poljoprivredno zemljište sa kombinovanom strukturom korištenja) i ostalog poljoprivredno zemljište (poljoprivredne površine sa značajnim učešćem prirodnog biljnog pokrova). Predstavlja područje koje je najmanje 90 % pokriveno poljoprivrednim površinama (princip dominantne namjene prostora).

Šumsko zemljište obuhvata kategorije lišćarskih šuma, četinarskih šuma, mješovitih šuma i ostalog šumskog zemljišta (sukcesija šumske vegetacije). Predstavlja područje koje je najmanje 90 % pokriveno šumom (princip dominantne namjene prostora).

Vodne površine obuhvataju parcelu rijeke Save, površinu rijeke Bosne i akumulaciju u napuštenom gliništu.

Kao područja sa posebnim režimom korištenja u osnovnoj namjeni prostora su izdvojeni zaštićeni krajobrazi kao planirana zaštićena područja prirode većeg prostranstva.

Tabela 14: Bilans planiranog korištenja zemljišta (namjena površina) na području općine Odžak

KATEGORIJA PLANIRANOG KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA	POVRŠINA (ha)	UČEŠĆE (%)
Urbana područja	1631.52	9.92
Građevinska zemljišta van urbanih područja	541.26	3.29
Proizvodno - poslovne zone	228.83	1.39
Poljoprivredno zemljište	10607.05	64.49
Šumsko zemljište	2831.93	17.22
Vodene površine	606.18	3.69
UKUPNO	16446.78	100.00

2. URBANA I RURALNA PODRUČJA

Urbana područja

Urbana područja predstavljaju prostorno i funkcionalno formirane cjeline koje, na temelju planskih pretpostavki, imaju uvjete za dalji razvoj. Ove urbane forme utvrđuju se za jedno ili više naseljenih mjesta sa ciljem zaštite prostora i usmjeravanja građenja. Urbana područja obuhvataju sve namjene površina: građevinsko zemljište namijenjeno za stanovanje, društveno-opislužne centre, radne zone, rekreaciju, ostalu urbanu opremu, kao i površine rezervisane za budući razvoj. Osim građevinskog zemljišta granicama urbanog područja obuhvaćeno je poljoprivredno, šumsko i drugo zemljište.

Detaljnija razrada namjene u okviru urbanih područja biće predmet dokumenata prostornog uređenja nižeg reda (urbanistički, zoning i regulacijski planovi).

Na prostoru općine Odžak utvrđuje se 13 urbanih područja: urbano područje gradskog naselja Odžak i 12 urbanih područja na ostalom prostoru općine (vangradska urbana područja): Donja Dubica, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Gornji Svilaj, Novi Grad, Novo Selo, Posavska Mahala, Potočani, Prud, Vojskova, Vrbovac i Zorice.

Površina urbanog područja gradskog naselja Odžak iznosi 1162.69 ha, što je 7.07 % od ukupne površine općine i 71.26 % od ukupne površine svih urbanih područja.

Ruralna područja (ruralni prostor)

Ruralni prostor obuhvata najveći dio teritorije općine (izvan urbanog područja Odžak). Na ovom prostoru dominira šumsko i poljoprivredno zemljište, a pored 12 vangradskih urbanih područja utvrđena su 1366 građevinska zemljišta van urbanih područja i četiri proizvodno - poslovne zone.

3. REŽIMI GRAĐENJA

Na urbanom području gradskog naselja Odžak primjenjuje se:

- režim građenja I. stupnja za definirane prostorne cjeline unutar urbanog područja i to za zone budućeg razvoja, stambene, poslovne, stambeno - poslovne, rekreacijske i gospodarske zone površine veće od 5 ha;
- režim građenja II. stupnja za prostorne cjeline sa namjenom individualno stanovanje i za gospodarske zone manje od 5 ha koje su u cjelosti ili većim dijelom realizirane.

Na urbanim područjima Donji Svilaj, Gornji Svilaj i Gornja Dubica primjenjuje se:

- režim građenja I. stupnja za stambeno - poslovne zone, društveno - opslužne centre, zone rekreacije i gospodarske zone površine veće od 5 ha.

Na ostalim vangradskim urbanim područjima primjenjuje se:

- režim građenja III. stupnja za područja namjenjena za individualno stanovanje.

Na ostalom području općine primjenjuje se:

- režim građenja IV. stupnja za građevinska zemljišta van urbanih područja.

Režim građenja I. stupnja uvijek se primjenjuje za proizvodno - poslovne zone.

Uvjeti građenja za vanurbana područja za koja se ne donose urbanistički planovi

Pravila građenja

Vrsta i namjena objekata koji se mogu graditi

1. Porodični stambeni objekti (koji mogu imati poslovni prostor površine maksimalno do 1/3 bruto površine objekta);
2. Ekonomski objekti;
3. Poslovni objekti – trgovina, zanatstvo, ugostiteljstvo i druge djelatnosti (ekološki i funkcionalno moguće prema svim važećim propisima koji regulišu zaštitu okoliša od zagađenja).

Ako su indeks izgrađenosti i indeks iskorištenosti na parceli manji od maksimalnih predviđenih, na istoj parceli se mogu izgraditi:

a) uz stambeni objekat:

- pomoćni objekat (koji je u funkciji stambenog)
- poslovni objekat

b) uz ekonomski objekat – pomoćni objekat (koji je u funkciji ekonomskog)

v) uz poslovni objekat:

- pomoćni objekat (koji je u funkciji poslovnog)
- garaže

Pravila za izgradnju stambenih objekata

1. Minimalna površina građevinske parcele:

- za nepoljoprivredna domaćinstva – 400 m²
- za mješovita domaćinstva – 600 m²
- za poljoprivredna domaćinstva – 800 m²

2. Širina fronta građevinske parcele za sve vrste izgradnje – minimalno 15,0 m.

Na građevinskoj parceli čija je površina ili širina manja od najmanjih dozvoljenih vrijednosti može se Urbanističko - tehničkim uvjetima utvrditi izgradnja ili rekonstrukcija objekta katnosti do P+1, koeficijenta izgrađenosti do 0,6 i stupnja iskorištenosti do 0,4.

3. Koeficijent izgrađenosti – maksimalno 0,6.

4. Stupanj iskorištenosti – maksimalno 0,3.

5. Katnost objekta – maksimalno P+1+Pk (prizemlje, kat i potkrovlje).

Pravila za izgradnju ekonomskih objekata

Ekonomski objekti jesu:

1. Stočne staje (peradarnici, govedarnici, ovčarnici, kozarnici, svinjci), ispusti za stoku, septičke jame – smetišta, poljski zahodi i dr.

2. Uz stambeni objekat: ljetnja kuhinja, mljekara, sanitarni propusnik, skladište hrane za sopstvenu upotrebu i dr.

3. Pušnice, sušnice, koševi, ambari, nadstrešnice za strojeve i vozila, magacini hrane i objekti namenjeni ishrani stoke i dr.

- Međusobno rastojanje stambenog objekta od stočne staje je minimalno 15 m.
- Rastojanje smetišta i poljskog zahoda od stambenog objekta, bunara, odnosno živog izvora vode je minimalno 20 m, i to samo na nižoj koti.
- Međusobna rastojanja ekonomskih objekata različite vrste zavise od organizacije ekonomskog dvorišta, s tim da se prijavljivi objekti mogu postavljati samo niz vjetar u odnosu na čiste objekte.
- Pozicija ekonomskih objekata u odnosu na građevinsku liniju utvrđuje se Urbanističko - tehničkim uvjetima, primjenom najmanjih dozvoljenih rastojanja utvrđenih općim urbanističkim pravilima.
- Ako se ekonomski dijelovi susjednih parcela neposredno graniče, rastojanje novih ekonomskih objekata od granice parcele je – minimalno 1 m.
- Ako se ekonomski dio jedne parcele neposredno graniči sa stambenim dijelom druge parcele, rastojanje novih ekonomskih objekata u odnosu na stambeni objekat na drugoj parceli se utvrđuje: za stočnu staju – minimalno 15 m, za smetište i poljski zahod – minimalno 20 m i to samo na nižoj koti.
- Na parceli sa nagibom terena, u slučaju nove izgradnje, stambeno dvorište se postavlja na najvišoj koti.
- Najmanja širina pristupnog ekonomskog puta na parceli je 3 m, a pristupnog stambenog puta 2.5 m.
- Ekonomsko dvorište se može postavljati uz javnu cestu, a ekonomski objekti na građevinskoj liniji čije se rastojanje od regulacijske linije utvrđuje općim pravilima urbanističke regulacije, uvećanim za najmanje 3 m zelenog pojasa.

Pravila za izgradnju poslovnih objekata

1. Minimalna površina građevinske parcele – 400 m²

2. Širina fronta građevinske parcele – minimalno 10 m.

Na građevinskoj parceli čija je površina ili širina manja od najmanjih dozvoljenih vrijednosti može se Urbanističko - tehničkim uvjetima utvrditi izgradnja ili rekonstrukcija objekta katnosti do P+1, koeficijenta izgrađenosti do 0,6 i stupanj iskorištenosti do 0,4.

3. Koeficijent izgrađenosti – maksimalno 0,6

4. Stupanj iskorištenosti – maksimalno 0,3

5. Katnost objekta – maksimalno P+1+Pk (prizemlje, kat i potkrovlje).

Za utvrđivanje položaja objekata na parceli primjenjivaće se opća pravila urbanističke regulacije.

4. OBAVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI

Način korištenja i uređenja prostora može se iskazati brojčanim prostornim pokazateljima. Ovi pokazatelji na razini općine Odžak prikazani su u narednoj tabeli.

Tabela 15: Obavezni prostorni pokazatelji za područje općine Odžak

PROSTORNI POKAZATELJI	VELIČINA
Površina (ha)	16446.78
Planirani broj stanovnika	19803
Bruto gustina naseljenosti - st/km ²	120.41
Bruto gustina naseljenosti - st/ha	1.2041
Neto gustina naseljenosti - st/ha	12.63
Stupanj urbanizacije - %	45.04
Koeficijent urbaniteta	0.0792
Stupanj zaposlenosti - %	27.50

Treba naglasiti da iskazano građevinsko zemljište obuhvata građevinsko zemljište van urbanih područja i procjenjeno planirano građevinsko zemljište u okviru urbanih područja.

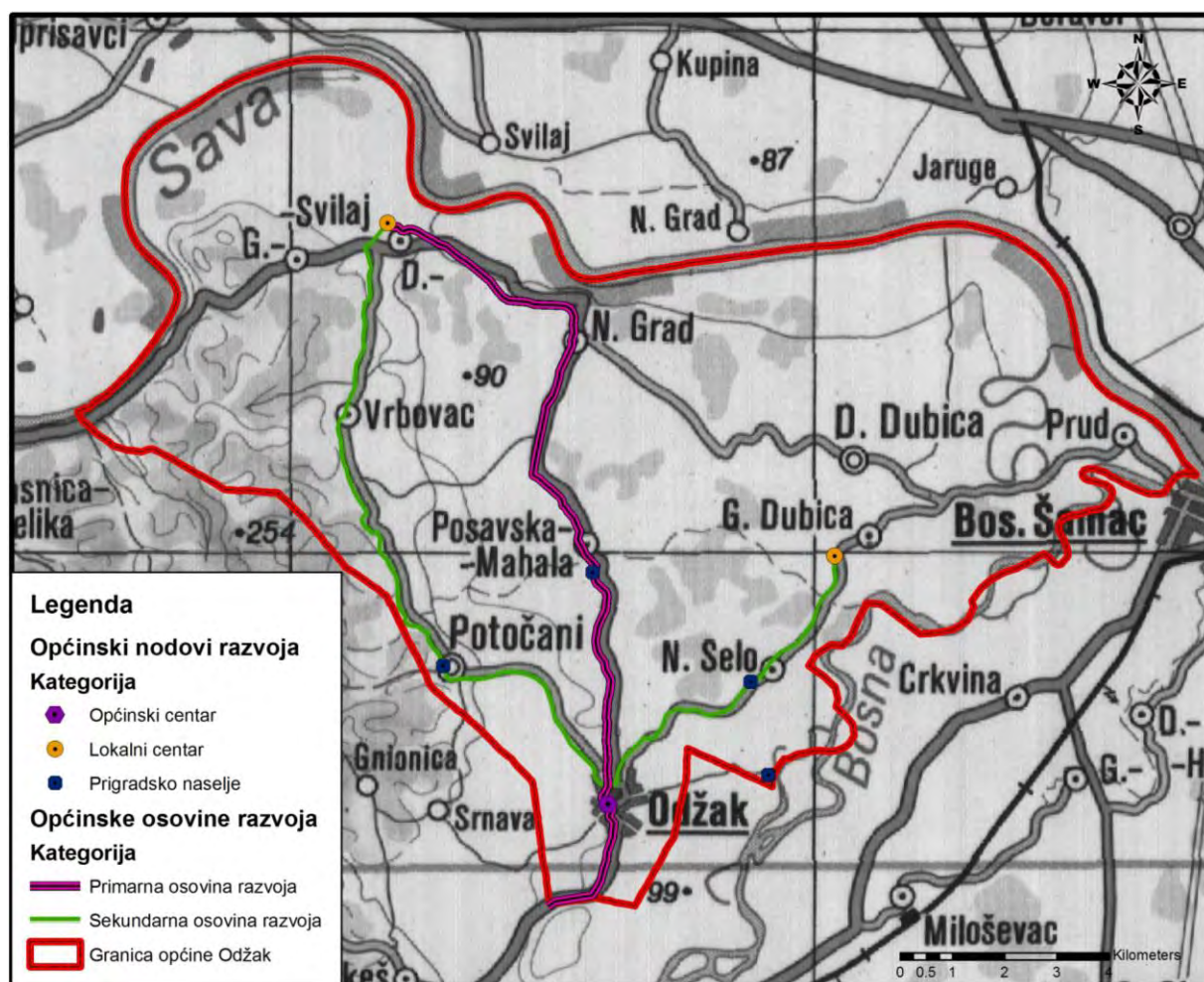
C. PROJEKCIJA RAZVOJA PROSTORNIH SISTEMA

I. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA SISTEMA NASELJA

Buduća prostorna organizacija općine Odžak trebala bi se zasnivati na policentričnom modelu prostorne organizacije koji prije svega proizilazi iz koncepta planirane mreže naselja.

U sadašnjem trenutku na prostoru općine se ne izdvajaju tipične općinske osovine razvoje (linijski sistemi koncentracije stanovništva, infrastrukture i gospodarskih kapaciteta), iako kroz područje općine prolazi primarna osovina razvoja BiH i FBiH koja prati doline rijeka Bosne i Neretve. Razlog za nepostojanje općinskih osovina razvoja jeste postojanje monocentričnog naseobinskog sistema u kojem dominira gradsko naselje Odžak. Izvan općinskog centra stanovništvo je koncentrisano u demografski većim naseljenim mjestima koja su linearnog tipa (uz prometnice), ali bez značajnijih gospodarskih kapaciteta i infrastrukture.

Slika 3: Pravci prostornog razvoja općine Odžak do 2035. godine

U periodu do 2035. godine planira se dalje profilisanje naseljenih mjesta koja imaju viši centralitet (općinski centar i lokalni centri) i iz kojih će se širiti razvojni impulsi. Kao lokalni centri trebali bi se profilisati naseljena mjesta Donji Svilaj i Gornja Dubica, čime će se razvojnim impulsima bolje pokriti sjeverozapadni, odnosno sjeveroistočni dio općinske teritorije. Ostala naseljena mjesta imaće pretežno mješovitu funkciju. Urbana područja Odžak, Donji Svilaj, Gornja Dubica, Novo Selo, Posavska Mahala, Potočani, Donja Dubica, Gornji Svilaj, Novi Grad, Prud,

Vojskova, Vrbovac i Zorice, te građevinska zemljišta ostalih naseljenih mjesta treba maksimalno iskoristiti za stambenu i ostalu izgradnju, naročito središnje dijelove naseljenih mjesta, što nameće potrebu za njihovim pogošćavanjem. Na taj način će se do kraja planskog perioda građevinski reoni naselja minimalno povećati.

Do 2035. godine na pravcu Odžak - Donji Svilaj doći će do formiranja primarne općinske osovine razvoja uz magistralnu cestu. Ova osovina razvoja do 1992. godine je postojala do Novog Grada, a izgradnja autoceste na koridoru Vc će pomoći njeno ponovno uspostavljanje i produžavanje do Donjeg Svilaja, gdje su planirane tri proizvodno - poslovne zone uz čvorište Svilaj. Duž regionalnih cesta bi se trebale formirati sekundarne općinske osovine razvoja prema Donjem Svilaju i Gornjoj Dubici. Navedene transformacije u prostoru će rezultirati većim stupnjom integracije teritorije općine Odžak.

II. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE

Najznačajniji infrastrukturni projekat na području općine Odžak predstavlja izgradnja autoceste na koridoru Vc sa dvije petlje (Svilaj i Odžak), pri čemu se uz petlju Svilaj planira izgradnja proizvodno - poslovnih zona. Prometno povezivanje najvišeg ranga će doprinijeti povezivanju pograničnog prostora Bosne i Hercegovine i Hrvatske, te omogućiti povećanu atraktivnost prostora općine Odžak za investiranje.

Koridor Vc će omogućiti izgradnju i energetske infrastrukture, odnosno dovođenje plina na područje općine Odžak, čime će stanovništvo, javni i gospodarski objekti na području općine dobiti mogućnost snabdijevanja novim i ekološkim čistim energentom. Projekcija potrošnje električne energije u planskom periodu ne ukazuje na potrebu izgradnje većih elektroenergetskih objekata osim nove transformatorske stanice 35/10(20) kV za potrebe poduzetničke zone "Sjever".

Razvoj telekomunikacione infrastrukture u planskom periodu zasnivaće se na razvoju mobilne telefonije i telekomunikacionom uvezivanju svih značajnih korisnika putem optičkih kablova.

Postojeća i planirana izvorišta na području općine Odžak generalno pokrivaju potrebe za vodosnabdijevanjem stanovništva i gospodarstva u planskom periodu. Za budući prostorni razvoj općine Odžak izuzetan značaj imaće izgradnja odbrambenog nasipa Stari modrički most - Neteka uz rijeku Bosnu koji bi trebalo da odbrani prostor općine od velikih voda rijeke Bosne, te formiranje retencije "Svilaj" za zaštitu od velikih voda rijeke Save. Pored ovih značajnih hidrotehničkog zahvata, zaštiti od voda pridonijeće i nadvišenje postojećih nasipa, izgradnja crpne stanice na ušću kanala Bosna - Bukovica i obnova obaloutvrda na rijeci Bosni, te uređenje - profilisanje većih kanala. Pozitivan uticaj na zaštitu od velikih voda područja općine Odžak imaće i izgradnja sistema hidroenergetskih objekata na rijeci Bosni u RS (HE Cijevna 1 - 7), koje bi se trebale izgraditi na području općina Modriča i Vukosavlje, te grada Doboj. Ovi objekti pored primarne funkcije - proizvodnje električne energije - dovešće do uređenja korita i kontrole proticaja rijeke Bosne.

III. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA OKOLIŠA

Prostor općine Odžak karakteriše zadovoljavajuće stanje okoliša. Kao i u ostalom dijelu Bosne i Hercegovine glavni ekološki problemi se odnose na otpadne vode i otpad. Izgradnjom gradskog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda problem prečišćavanja otpadnih voda je najvećim dijelom riješen u okviru urbanog područja Odžak, ali je ostao prisutan u ruralnom dijelu općine. Iako se sadašnja općinska deponija nalazi izvan područja općine, njena blizina urbanom području Odžak i slaba uređenost, uz malu pokrivenost stanovništva odvozom čini otpad jako izraženim problemom koji ugrožava okoliš na području čitave općine, a posebno u ruralnom dijelu općine Odžak.

Za zaštitu okoliša veliki značaj u planskom periodu će imati izgradnja manjih kanalizacionog sistema u lokalnim centrima Donji Svilaj i Gornja Dubica i planiranim proizvodno - poslovnim zonama, proširenje pokrivenosti odvozom komunalnog otpada uz saniranje općinske deponije i nelegalnih (divljih) deponija, te formiranje zaštićenih krajobraza.

U planskom periodu novi negativni uticaji na okoliš na području općine Odžak se mogu očekivati od sljedećih izvora zagađenja:

- točkasti zagađivači (prvenstveno nova industrijska postrojenja koja emituju zagađenje, kao i kotlovnice),
- linijski zagađivači (autocesta na koridoru Vc, obilaznica oko Odžaka),
- površinski zagađivači (proizvodno - poslovne zone Svilaj 1 - 3, Novi Grad, poduzetnička zona "Sjever").

Stanje okoliša do kraja planskog perioda trebala bi ostati na zadovoljavajućoj razini primjenom sljedećih konkretnih mjera zaštite:

- odvoženje komunalnog otpada na regionalnu sanitarnu deponiju (grad Doboj ili općina Orašje),
- remedijacija postojeće deponije komunalnog otpada na lokalitetu Krčevine (moguća lokacija buduće transfer stanice),
- širenje gradskog kanalizacionog sistema i izgradnja manjih kanalizacionih sistema u lokalnim centrima Donji Svilaj i Gornja Dubica i planiranim proizvodno - poslovnim zonama,
- plinifikacija područja općine Odžak, prvenstveno urbanog područja Odžak.

II. GRAFIČKI DIO